

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 55

(2004–2005)

Om lov om forsikringsformidling

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	5	Vilkår for tillatelse til å drive forsikringsformidlingsvirksomhet 18	18
2	Bakgrunnen for lovforslaget	6	5.1	Egnethet	18
2.1	Generelt	6	5.1.1	Gjeldende rett	18
2.2	Nærmere om direktivet	6	5.1.2	Direktivet	18
2.3	Høringsuttalelsene	7	5.1.3	Høringsforslaget	18
			5.1.4	Høringsinstansenes merknader	19
			5.1.5	Departementets vurdering	19
3	Lovens anvendelsesområde	9	5.2	Krav til ansvarsforsikring	20
3.1	Generelt	9	5.2.1	Gjeldende rett	20
3.2	Forsikringsmeglere/rådgivere	9	5.2.2	Direktivet	20
3.2.1	Gjeldende rett	9	5.2.3	Høringsforslaget	21
3.2.2	Direktivet	9	5.2.4	Høringsinstansenes merknader	22
3.2.3	Høringsforslaget	10	5.2.5	Departementets vurdering	23
3.2.4	Høringsinstansenes merknader	10	5.3	Krav til soliditet	24
3.2.5	Departementets vurdering	10	5.3.1	Gjeldende rett	24
3.3	Gjenforsikringsmeglere	11	5.3.2	Direktivet	24
3.3.1	Gjeldende rett	11	5.3.3	Høringsforslaget	24
3.3.2	Direktivet	11	5.3.4	Høringsinstansenes merknader	24
3.3.3	Høringsforslaget	11	5.3.5	Departementets vurdering	25
3.3.4	Høringsinstansenes merknader	11			
3.3.5	Departementets vurdering	11	6	Opplysningsplikt for forsikringsformidleren	26
3.4	Forsikringsagentvirksomhet	11	6.1	Gjeldende rett	26
3.4.1	Gjeldende rett	11	6.2	Direktivet	26
3.4.2	Direktivet	11	6.3	Høringsforslaget	26
3.4.3	Høringsforslaget	11	6.4	Høringsinstansenes merknader	27
3.4.4	Høringsinstansenes merknader	11	6.5	Departementets vurdering	27
3.4.5	Departementets vurdering	11			
3.5	Unntak fra lovens anvendelsesområde	12	7	Filialetablering og grenseoverskridende virksomhet .	29
3.5.1	Gjeldende rett	12	7.1	Gjeldende rett	29
3.5.2	Direktivet	12	7.2	Direktivet	29
3.5.3	Høringsforslaget	12	7.3	Høringsforslaget	29
3.5.4	Høringsinstansenes uttalelser	13	7.4	Høringsinstansenes merknader	29
3.5.5	Departementets vurdering	13	7.5	Departementets vurdering	29
3.6	Enkelte særlige avgrensinger	14	8	Klage på forsikringsformidler	31
3.6.1	Eiendomsめglere	14	8.1	Gjeldende rett	31
3.6.2	Bilforhandlere	14	8.2	Direktivet	31
3.6.3	Reisebyråer	14	8.3	Høringsforslaget	31
3.6.4	Speditører	15	8.4	Høringsinstansenes merknader	32
			8.5	Departementets vurdering	32
4	Registrering	16	9	Økonomiske og administrative konsekvenser	33
4.1	Gjeldende rett	16			
4.2	Direktivet	16			
4.3	Høringsforslaget	16			
4.4	Høringsinstansenes merknader	17			
4.5	Departementets vurdering	17			

9.1	Økonomiske og administrative konsekvenser for myndighetene	33	10	Merknader til de enkelte bestemmelser	34
9.2	Økonomiske og administrative konsekvenser for private aktører	33		Forslag til lov om forsikringsformidling ...	42

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 55

(2004–2005)

Om lov om forsikringsformidling

*Tilråding fra Finansdepartementet av 18. mars 2005,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Finansdepartementet fremmer i denne proposisjonen forslag til ny lov om forsikringsformidling. Formålet med loven er å ivareta interessene til brukerne av forsikringsformidlingstjenester, sikre en likebehandling av ulike aktører innenfor forsikringsformidling, og å sikre aktørene tilgang til det indre

marked gjennom rett til grenseoverskridende virksomhet og etableringsrett.

Loven vil gjennomføre Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/92/EF av 9. desember 2002 om forsikringsmegling (heretter kalt direktivet) i norsk rett.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Generelt

Stortinget har ved beslutning 12. februar 2004 sluttet seg til at direktiv 2002/92/EF tas inn i EØS-avtalen vedlegg IX (finansielle tjenester) punkt 13b. Det vises til St.prp. nr. 35 (2003–2004) om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 115/2003 av 26. september 2003 om innlemming i EØS-avtala av direktivet om forsikringsmekling og Innst.S. nr. 112 (2003–2004). Gjennomføringsfristen var 15. januar 2005. Direktivet erstatter direktiv 77/92/EØF om tiltak for å lette den faktiske utøvelsen av etableringsadgang og adgang til å yte tjenester innen forsikringsagenters og forsikringsmeglernes virksomhet (næringsgruppe 630 ISIC), særlig om overgangstiltak for disse former for virksomhet og Kommisjonsrekommendasjon 92/48/EØF om forsikringsformidlere.

2.2 Nærmere om direktivet

Forsikrings- og gjenforsikringsmeglere spiller en sentral rolle ved distribusjon av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter. For å lette etableringsadgangen og adgangen til å yte tjenester ble rådsdirektiv 77/92/EØF vedtatt i 1976. Formålet med dette direktivet var å samordne nasjonale regler om å etablere og utøve virksomhet som forsikringsmeglere. Kommisjonsrekommendasjon 92/48/EØF bidro til å bringe de nasjonale bestemmelsene om faglige krav til og registrering av forsikringsmeglere nærmere hverandre. Både direktiv 77/92 og Kommisjonsrekommendasjon 92/48 er gjennomført i norsk rett ved forskrift 24. november 1995 nr. 923 om forsikringsmegling (heretter kalt forskriften).

I fortalen til det nye forsikringsmeglingsdirektivet vises det til at det fremdeles er betydelige forskjeller mellom de nasjonale bestemmelsene for forsikringsmeglere, noe som hindrer forsikringsmeglere å ta del i det indre marked fullt ut. Formålet med direktiv 2002/92/EF er å styrke forsikringsmeglernes mulighet til å benytte seg av reglene om etableringsadgang og adgang til å yte tjenester i det indre marked. Dette søkes oppnådd ved en yt-

terligere samordning av nasjonale bestemmelser om faglige krav til og registrering av personer som utøver forsikringsmegling. En samordning av disse reglene skal også bidra til å ivareta kundenes behov ved avtaler om forsikringsmegling, slik at forbrukervernet på dette området forbedres. Til slutt innebærer direktivet et krav om likebehandling av ulike typer personer og institusjoner som utøver forsikringsmegling, for eksempel agenter, rådgivere, meglere og institusjoner som yter bank- og forsikringstjenester.

Direktivet omfatter ikke personer med annen yrkesvirksomhet, for eksempel revisorer eller skatteeksperter, som ved enkelte anledninger gir råd om forsikringsdekning som ledd i sin vanlige yrkesvirksomhet. Videre legges det i fortalen til direktivet til grunn at personer som bare gir generelle opplysninger om forsikringsprodukter heller ikke er omfattet, forutsatt at målet med denne virksomheten ikke er å hjelpe kunden med å inngå eller oppfylle en forsikrings- eller gjenforsikringsavtale. Yrkesmessig skadebehandling for et forsikrings- eller gjenforsikringsselskap, eller taksering og sakkyndig vurdering av skader anses heller ikke som forsikringsmegling.

Det følger av direktivet at forsikrings- og gjenforsikringsmeglere skal registreres hos vedkommende myndighet i den medlemsstat hvor de har sitt bosted eller hovedkontor. En forutsetning for slik registrering er at de oppfyller vilkårene som er satt om faglig kompetanse, god vandel, dekning gjennom ansvarsforsikring og økonomisk evne. Slik registrering vil gi rett til å utøve forsikringsmeglingsvirksomhet i andre medlemsstater i samsvar med prinsippene om etableringsadgang og adgang til å yte tjenester.

Direktivet bygger på et «single licence system», slik at forsikringsmeglerforetak som er registrert i ett medlemsland skal kunne drive grensekryssende virksomhet uten å registreres i andre medlemsland. Virksomheten skal imidlertid meldes til vertslandet, med mindre vertslandet har gitt Kommisjonen underretning om at det ikke ønsker å motta slik melding.

For å verne forbrukere og sikre integriteten til forsikrings- og gjenforsikringsvirksomheten i det felles marked, gir direktivet også regler om samar-

beid og informasjonsutveksling mellom vedkommende myndigheter i medlemsstatene.

Direktivet er et såkalt minimumsharmoniseringsdirektiv. Dette betyr at medlemsstatene selv kan gi utfyllende regler i forhold til direktivet, som også kan være strengere enn det direktivet gir anvisning på. Medlemsstatene er forpliktet til gjensidig anerkjennelse av de i medlemsstatene vedtatte regelverk på området.

2.3 Høringsuttalelsene

Et utkast til lov om forsikringsformidling utarbeidet av Kredittilsynet ble sendt på høring ved Finansdepartementets brev 16. april 2004. Høringsfristen ble satt til 15. juni 2004. Følgende høringsinstanser har hatt merknader til høringen:

- Barne- og familiedepartementet
- Den Norske Advokatforening
- Finansnæringens Hovedorganisasjon
- Justis- og politidepartementet
- Kredittilsynet
- Norske Forsikringsmegleres Forening

I tillegg har departementet mottatt uttalelser fra følgende instanser:

- Assuransefirmaenes forening
- Sjøassurandørenes Centralforening
- Logistikk- og transportindustriens Landsforening

Følgende instanser har ikke hatt merknader til forslaget:

- AktuarKonsulenters Forum
- Arbeids- og administrasjonsdepartementet
- Banklovkommisjonen
- Bedriftsforbundet
- Bilimportørenes Landsforening
- De selvstendige kommunale pensjonskasser
- Den norske Aktuarforening
- Den norske Revisorforening
- Eiendomsmeglerforetakenes Forening
- Finansforbundet
- Fiskeridepartementet
- Forbrukerombudet
- Forbrukerrådet
- Forsvarsdepartementet
- Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon
- Helsedepartementet
- Kommunal- og regionaldepartementet
- Konkurransetilsynet
- Landbruksdepartementet

- Landsorganisasjonen i Norge
- Norges Bank
- Norges Bilbransjeforbund
- Norges Eiendomsmeglerforbund
- Norges Juristforbund
- Norges Rederiforbund
- Norsk Bedriftsforbund
- Norske Pensjonskassers Forening
- Nærings- og handelsdepartementet
- Olje- og energidepartementet
- Sparebankforeningen i Norge
- Utdannings- og forskningsdepartementet
- Utenriksdepartementet
- Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Høringsinstansene er generelt positive til forslaget om gjennomføring av direktivet. *Barne- og familiedepartementet* uttrykker at de

«...anser det uheldig at forskjellige aktører som tilbyr samme type tjenester behandles ulikt i lovverket. De kravene som oppstilles overfor tjenesteyter skal i stor grad ivareta interessene til bruker av tjenestene, og disse bør da gjelde uavhengig av hvem som er tjenesteyter. Vi stiller oss derfor positive til forslaget om å utvide det gjeldende anvendelsesområdet ved gjennomføring i ny lov. Utvidelsen vil innebære en styrking av forbrukervernet i og med at samtlige som tilbyr tjenester om forsikringsmegling nå bli underlagt blant annet kvalitetskrav og kontroll».

Finansnæringens Hovedorganisasjon uttaler at de «i hovedsak er enig i den måten direktivet er foreslått gjennomført på», men har enkelte merknader som de mener kan bidra til ytterligere bedre forståelse ved anvendelse av loven. Disse kommentarene vil bli tatt med under de enkelte avsnitt nedenfor.

Assuransefirmaenes Forening er uenig i at forsikringsagenter og forsikringsmeglere skal likebehandles, og uttaler blant annet:

«Vi ser at det ikke skilles mellom forsikringsmeglervirksomhet og forsikringsagentvirksomhet og at det skal være et likekrav mellom disse to virksomheter. Vi mener at det ikke kan stilles krav til at disse skal behandles likt. Til det har virksomhetene altfor ulike arbeidsoppgaver.»

Foreningens konkrete merknader vil bli tatt opp under de enkelte avsnitt nedenfor.

Norske Forsikringsmegleres Forening har gitt konkrete merknader til enkelte deler av forslaget. Merknadene vil bli tatt opp under de enkelte avsnitt nedenfor.

Norske Forsikringsmeglernes Forening har i brev 14. desember 2004 i tillegg foreslått at det innføres en ordning med statsautorisering av forsikringsmeglere.

3 Lovens anvendelsesområde

3.1 Generelt

Direktivet artikkel 1 nr. 1 stiller krav til nasjonale regler for hvordan fysiske og juridiske personer som er, eller ønsker å bli, etablert i en medlemsstat kan innlede og utøve forsikringsformidling. Direktivet gjelder videre all virksomhet der det formidles forsikring mot vederlag. Direktivet bruker begrepet «forsikringsmegling» om alle typer virksomhet som dekkes av direktivet.

Forsikringsformidling defineres i artikkel 2 nr. 3 første ledd som «virksomhet som består i å legge fram, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av forsikringsavtaler, eller å inngå slike avtaler, eller å bistå ved forvaltningen og gjennomføringen av slike avtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle».

Definisjonen av forsikringsmegling i direktivet omfatter flere typer aktører enn det som i dag regnes som forsikringsmegling etter norsk rett og reguleres av någjeldende forskrift om forsikringsmegling. I tillegg til det som etter gjeldende rett regnes som forsikringsmegling, skal gjenforsikringsmeglere, forsikringsrådgivere og agenter omfattes. Ettersom dette begrepet dekker mer enn det vi i norsk rett kjenner som forsikringsmegling, foreslår departementet å bruke begrepet «forsikringsformidling» som en samlebetegnelse på alle de ulike typer virksomhet som omfattes i forslaget om gjennomføring av direktivet i norsk rett. I avsnittene der det redegjøres for direktivet, vil imidlertid direktivets ordlyd brukes slik det er oversatt til norsk.

En definisjon som svarer til definisjonen av direktivets virkeområde er foreslått tatt inn i forslag til lov § 1–2 nr. 1.

3.2 Forsikringsmeglere/rådgivere

3.2.1 Gjeldende rett

Forsikringsmegling og forsikringsmeglere er nå regulert gjennom forskrift 24. november 1995 nr. 923 om forsikringsmegling fastsatt med hjemmel i forsikringsvirksomhetsloven § 2–4. Forskrift om forsikringsmegling regulerer forsikringsmeglere i

snever forstand. Det følger av forskriften § 1 at den regulerer megling (formidling) av direkte forsikring til fritt valgte forsikringsgivere. Forsikringsmegling som dekket av forskriften anses å bestå i følgende aktiviteter:

- kartlegging av forsikringsbehov for oppdragsgiver
- innhenting av tilbud fra markedets forsikringsgivere
- analyse av tilbudene og rådgivning til oppdragsgiver med hensyn til valg av forsikringsselskap
- bistand i kontraktsinngåelsen mellom oppdragsgiver og forsikringsgiver
- oppfølging av forsikringsavtalene.

Dette innebærer at det i gjeldende rett trekkes en grense mot forsikringsrådgivere. Ved denne grensedragningen har det vært vektlagt at det i begrepet «formidling» ligger en rolle som mellommann. Hvem som betaler for meglers tjenester er normalt ikke avgjørende for om det foreligger forsikringsmeglingsvirksomhet. En person som ikke har noen formell kontakt med selskapet og som begrenser rådgivningen til å lage et beslutningsgrunnlag ved valg av selskap og forsikringsløsning er i praksis ansett som rådgiver, og dermed ikke registreringspliktig som forsikringsmegler.

3.2.2 Direktivet

Direktivet inneholder ingen klar definisjon av forsikringsmegler, utover det som uttrykkes i artikkel 2 nr. 5. Denne bestemmelsen definerer forsikringsmegler som «enhver fysisk eller juridisk person som mot vederlag innleder eller utøver forsikringsmegling». Direktivet stiller imidlertid krav til hvilke opplysninger forsikringsmeglere skal gi til kunden i artikkel 12. Etter artikkel 12 nr. 1 annet ledd skal meglere informere kunden om hvilket grunnlag han gir opplysninger på. Alternativene som er satt er: i) råd basert på forpliktelsen i nr. 2 til å gi en objektiv analyse, ii) formidleren er avtalemessig forpliktet til å bedrive forsikringsmegling utelukkende med ett eller flere forsikringsforetak. I så fall skal vedkommende på anmodning fra kunden opplyse om navnene på disse forsikringsforetakene, eller, iii) formidleren er ikke avtalemessig forpliktet

til å bedrive forsikringsmegling utelukkende med ett eller flere forsikringsforetak og ikke gir råd basert på forpliktelsen i nr. 2 til å gi en objektiv analyse.

De oppstilte alternativer innebærer at formidleren skal gi kunden opplysning om han er forsikringsmegler (i) eller iii) eller forsikringsagent (ii). Ut fra dette skiller direktivet mellom forsikringsmeglere og forsikringsagenter i den forstand at formidleren skal ha plikt til å opplyse om hvilken stilling han har, men direktivet innebærer ellers at de ulike typer forsikringsformidlere skal likebehandles.

3.2.3 Høringsforslaget

I høringsforslaget er det foreslått å knytte definisjoner av de ulike formidlere opp til opplysningskravet i direktivet artikkel 12 nr. 1 annet ledd. Basert på disse opplysningskravene vil det ikke lenger være nødvendig å skille mellom forsikringsmegler og forsikringsrådgiver. I forslaget blir forsikringsmegling definert som «forsikringsformidlingsvirksomhet som består i å yte kunden rådgivning på basis av en analyse av et så stort antall av de på markedet disponible forsikringsløsninger som mulig, eller virksomhet som består i å presentere kunden for forsikringsløsninger fra et eller flere forsikringsselskaper, uten at det er inngått uttrykkelig avtale med forsikringsselskapene om dette». Forslaget er ment å omfatte alternativ i) og iii) i artikkel 12 nr. 1 annet ledd.

Det foreslås videre at det inntas en bestemmelse som gir hjemmel for departementet til i tvilstilfeller å avgjøre om en virksomhet driver forsikringsformidling.

3.2.4 Høringsinstansenes merknader

Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) støtter et skille mellom forsikringsmegler og forsikringsagent slik det foreslås i høringsnotatet. FNH uttaler at:

«Det kan likevel være grunn til å understreke enda klarere at forsikringsmegleren er engasjert av forsikringskjøper, handler på forsikringskjøpers vegne og ivaretar dennes interesser, mens agenten er selskapets forlengede arm og handler på selskapets vegne. Forsikringsmegleren har en rolle som uavhengig i forhold til forsikringsselskapene og leverer et selvstendig rådgivningsprodukt som kan isoleres fra den konkrete forsikringsavtalen. Forsikringsagentens rådgivning er gitt fra selskapets ståsted og må ses på som en integrert del av pro-

duktet. Begge grupper må imidlertid forholde seg til forsikringsavtalelovens informasjonsplikt, som innebærer at nødvendig informasjon må gis for at forsikringstaker kan vurdere forsikringstilbudet.

Dette betyr at fra kundens ståsted bør forsikringsmeglerforetaket fremstå som en selvstendig enhet, klart atskilt fra forsikringsselskapene. Det er ikke samme behov for at forsikringsagentforetaket fremstår som en selvstendig enhet. Det er snarere en fordel om det umiddelbart fremkommer hvilket (eventuelt hvilke) forsikringsselskap foretaket representerer.»

3.2.5 Departementets vurdering

Direktivet utvider begrepet «forsikringsmegling» i forhold til den virksomhet som nå omfattes av forskrift om forsikringsmegling, slik at også virksomhet som tidligere er ansett som forsikringsrådgivning, omfattes. Departementet mener at dette bør gjenspeiles i lovteksten ved at det tas inn en definisjon som dekker begge grupper.

Det forutsettes i direktivet at forsikringsmegler skal opptre som kundens uavhengige rådgiver, og megleren skal ikke være avtalemessig forpliktet til å bedrive forsikringsmegling utelukkende med ett eller flere selskap. Det er imidlertid ikke nødvendig at megleren gir råd på grunnlag av analyse av et stort antall tilgjengelige forsikringsavtaler. En forsikringsmegler kan også gi råd på basis av tilbud fra ett selskap, så lenge han ikke er avtalemessig bundet til å gi tilbud fra dette selskapet. Megleren vil likevel være engasjert av forsikringskjøper (oppdragsgiver), og skal ivareta kundens interesser.

Det kan imidlertid tenkes rådgivning i tilknytning til forsikringsmessige spørsmål som ikke anses som forsikringsmegling. Generell rådgivning om håndtering av risiko, herunder om det bør velges forsikringsløsning, omfattes ikke. For eksempel vil en vurdering av behovet for å opprette en pensjonsforsikring, eller vurderinger om en kunde bør opprette en pensjonskasse eller tjenestepensjonsforsikring i et forsikringsselskap, ikke omfattes, da dette ikke gjelder rådgivning knyttet til spørsmål om inngåelse av forsikringsavtale. Videre vil aktivitet som bare omfatter å formidle generell informasjon om forsikringsprodukter ikke omfattes av begrepet forsikringsmegling, se også lovutkastet § 1–1 nr. 3. Dette følger også av en avgrensning av lovforslaget § 1–2 nr. 1.

Departementet foreslår på denne bakgrunn å følge høringsforslaget på dette punkt, og ta inn en definisjon av forsikringsmegling i loven, jf. lovforslaget § 1–2 nr. 2.

3.3 Gjenforsikringsmeglere

3.3.1 Gjeldende rett

Gjenforsikringsmeglere reguleres ikke i gjeldende forskrift om forsikringsmegling.

3.3.2 Direktivet

Direktivet omfatter også gjenforsikringsmeglere. Gjenforsikringsmegling blir i direktivet artikkel 2 nr. 4 definert som «virksomhet som består i å legge fram, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av gjenforsikringsavtaler, eller å inngå slike avtaler, eller å bistå ved forvaltningen og gjennomføringen av slike avtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle». Dette er tilsvarende definisjon som gjelder for forsikringsmeglere, og de samme unntakene.

3.3.3 Høringsforslaget

I høringsforslaget foreslås å ta inn en definisjon av gjenforsikringsmegling i utkast til lov § 1–2 nr. 3. Definisjonen som foreslås tatt inn tilsvarer definisjonen for forsikringsmeglere. Også denne definisjonen bygger på et skille mot forsikringsagenter basert på opplysningskravene i direktivet artikkel 12 nr. 1 annet ledd. Det vises til omtalen av forsikringsmeglere/rådgivere ovenfor i avsnitt 3.2.

3.3.4 Høringsinstansenes merknader

Det er ikke kommet merknader til høringsforslaget på dette punkt.

3.3.5 Departementets vurdering

Det er nytt i forhold til gjeldende rett at gjenforsikringsmeglere må ha tillatelse til å drive gjenforsikringsmegling. Gjenforsikringsmegling vil i hovedsak omfatte tilsvarende aktivitet som forsikringsmegling, men knyttet til gjenforsikringsavtaler, ikke forsikringsavtaler. Grensedragningene som nevnt under omtalen av forsikringsmegling vil bli de samme. Departementet foreslår å ta inn direktivets definisjon av gjenforsikringsmegling i loven, jf. lovforslaget § 1–2 nr. 3.

3.4 Forsikringsagentvirksomhet

3.4.1 Gjeldende rett

Forsikringsagentvirksomhet reguleres ikke i gjeldende forskrift om forsikringsmegling.

3.4.2 Direktivet

Direktivets definisjon av forsikringsmegling i artikkel 2 nr. 3 omfatter også forsikringsagentvirksomhet. Direktivet artikkel 12 nr. 1 annet ledd bestemmer som nevnt at forsikringsformidleren skal opplyse kunden om hva hans råd er basert på. Det følger av alternativ ii) i bestemmelsen at forsikringsformidleren skal informere kunden om han er «avtalemessig forpliktet til å bedrive forsikringsmegling utelukkende med ett eller flere forsikringsforetak». Bestemmelsen forutsetter dermed at også aktører som handler på vegne av et eller flere forsikringsselskap skal omfattes av direktivet.

3.4.3 Høringsforslaget

I høringsforslaget foreslås det å ta inn en definisjon av forsikringsagentvirksomhet. Denne definisjonen bygger på bestemmelsen i direktivet artikkel 12 nr. 1 annet ledd, punkt ii). Forsikringsagentvirksomhet foreslås definert som «forsikringsformidlingsvirksomhet som består i å tilby forsikringsprodukter for og på vegne av et eller flere forsikringsselskap».

3.4.4 Høringsinstansenes merknader

Finansnæringens Hovedorganisasjon støtter forslaget om et klarere skille mellom forsikringsmeglere og forsikringsagenter. Det vises til FNHs uttalelse tatt inn foran under forslaget om definisjon av forsikringsmeglere/rådgivere.

3.4.5 Departementets vurdering

Ettersom forsikringsagenter tidligere ikke har vært omfattet av forsikringsmeglingsforskriften, anser departementet at det er hensiktsmessig å ta inn en definisjon av slik virksomhet. En forsikringsagent handler på vegne av ett eller flere selskap, og er dermed nært knyttet til forsikringsselskapet. Dette er det også viktig at kunden er klar over. Departementet foreslår derfor å ta inn en definisjon av forsikringsagentvirksomhet i loven, se lovforslaget § 1–2 nr.4.

3.5 Unntak fra lovens anvendelsesområde

3.5.1 Gjeldende rett

Gjeldende forskrift om forsikringsmegling har ikke eksplisitte unntak fra anvendelsesområdet.

3.5.2 Direktivet

Direktivet oppstiller enkelte særskilte unntak fra direktivets virkeområde. Disse unntakene fremgår delvis av artikkel 1 nr. 2, og delvis av artikkel 2 nr. 3 og 4.

Etter artikkel 1 nr. 2 er det gitt unntak for personer som tilbyr megling av forsikringsavtaler dersom nærmere vilkår er oppfylt. For at unntaket skal komme til anvendelse, må følgende kumulative vilkår være oppfylt:

- forsikringsavtalen krever bare kunnskap om den forsikringsdekningen som tilbys,
- forsikringsavtalen er ikke en livsforsikringsavtale,
- forsikringsavtalen omfatter ikke ansvarsforsikring,
- forsikringsformidling er ikke formidlerens yrkesmessige hovedvirksomhet,
- forsikringen utgjør et supplement til et levert produkt eller tjeneste, og dekker;
 - i. risikoen for funksjonssvikt, tap av eller skade på den leverte varen eller tjenesten, eller
 - ii. skade på eller tap av bagasje og andre risikoer i forbindelse med en reise, selv om forsikringen omfatter livs- eller ansvarsforsikring, forutsatt at livs- eller ansvarsforsikringen er underordnet hoveddekningen for risikoene knyttet til reisen,
- det årlige premiebeløpet ikke overstiger 500 euro, og forsikringsavtalens totale gyldighetstid, herunder eventuelle forlengelser, ikke overstiger fem år.

Anvendelsesområdet snevres videre inn ved at det gjøres unntak for forsikringsselskap og for ansatte i forsikringsselskap, jf. artikkel 2 nr. 3 annet ledd. Tilsvarende gjelder for gjenforsikringsselskap og ansatte i slike selskap, jf. artikkel 2 nr. 4 annet ledd.

Etter artikkel 2 nr. 3 tredje ledd er virksomhet som består i å gi opplysninger ved enkelte anledninger som ledd i annen yrkesvirksomhet unntatt, dersom formålet med virksomheten ikke er å bistå kunden med inngåelse eller gjennomføring av en forsikringsavtale. Tilsvarende følger for gjenforsikringsavtaler etter artikkel 2 nr. 4 tredje ledd.

Direktivet artikkel 2 nr. 3 tredje ledd gjør også

unntak for yrkesmessig behandling av et forsikringsforetaks skadetilfelle eller taksering og sakkyndig vurdering av skader. Tilsvarende gjelder for et gjenforsikringsforetaks skadetilfeller, jf. artikkel 2 nr. 4 tredje ledd.

3.5.3 Høringsforslaget

I høringsforslaget til ny lov om forsikringsformidling er unntakene i direktivet foreslått samlet i en bestemmelse. Ordlyden i forslaget er i det vesentligste sammenfallende med direktivets ordlyd.

Forslaget § 1–2 nr. 3 om unntak for formidling av generell informasjon og kontakt til forsikrings-selskapet følger ikke direkte av direktivet, men anses i høringsforslaget å være en rimelig avgrensning mot lovutkastet § 1–3 første ledd nr. 1 som definerer forsikringsformidling. Unntaket uttrykker at forsikringsformidling forutsetter en aktiv handling fra formidlerens side. Dersom formidleren kun formidler generell informasjon uten supplerende rådgivning, og dermed har en passiv rolle, vil ikke denne type formidling dekkes av direktivet. Dette er foreslått uttrykkelig unntatt i loven.

I forslaget til § 1–2 nr. 4, som gjennomfører direktivet artikkel 2 nr. 3 tredje ledd og nr. 4 tredje ledd om unntak for ervervsmessig virksomhet som ivaretar administrasjonen av et forsikringsselskaps skadebehandling, eller taksering og sakkyndig vurdering av skader, foreslås det en sontring etter hvorvidt virksomheten som bistår i skadebehandlingen har fullmakt til å binde forsikringsselskapet eller ikke. I høringsnotatet uttales:

«Det er vanlig at skadeforsikringsselskaper, særlig mindre selskaper, utkontraherer skadebehandlingen. Det legges til grunn at unntaksbestemmelse i direktivet i hvert fall må forstås slik at unntaket omfatter utkontraktering av skadebehandlingsvirksomhet hvor skadebehandler ikke samtidig er gitt fullmakt til å treffe avgjørelser som er bindende for forsikringsselskapet.

Det kan imidlertid også reises spørsmål om unntaket i direktivet omfatter andre som bistår selskapet i skadebehandlingen i tilfeller hvor skadebehandler har fullmakt til å treffe bindende avgjørelser på vegne av forsikringsselskap med hensyn til om det skal utbetales erstatning eller ytelser fra forsikringsselskapet. Det kan i den sammenheng reises spørsmål ved de skadebehandlere som forsikringsselskap som tegner motorvognsansvarsforsikring er forpliktet til å oppnevne i andre stater. Denne type skadebehandlere må forutsetningsvis være kvalifiserte og det er heller ikke unaturlig å kreve at de skal ha en ansvarsforsikring hvis ikke forsikringsselskapet stiller seg ansvarlig for skadebe-

handlers handlinger. Det er heller ikke unaturlig å kreve registrering av disse skadebehandlingene i forsikringsselskapet. Direktivets definisjon av forsikringsformidling omfatter også bistand ved forvaltning og gjennomføring av forsikringsavtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle.

Kredittilsynet er i tvil om hva direktivet sikter til her hvis all ervervsmessig skadebehandling uavhengig av om virksomhet har fullmakt til å binde forsikringsselskapet og/eller uavhengig av om skadebehandler bistår skadelidte/sikrede skal være unntatt. Kredittilsynet antar etter en samlet vurdering at en virksomhet som utfører bistand ved forvaltning og gjennomføring av forsikringsavtaler i forbindelse med skadetilfeller er omfattet av registreringsplikten for agentvirksomheter dersom virksomheten har fullmakt til å binde forsikringsselskapet i skadebehandling.

Dette foreslås reflektert i lovteksten ved at unntaket bare gjelder dersom virksomheten ikke har fullmakt til å binde forsikringsselskapet i skadebehandling.

3.5.4 Høringsinstansenes uttalelser

Når det gjelder forslaget om unntak for generell informasjon, mener *Norske Forsikringsmegleres Forening* (NFF) at høringsforslaget er uklart formulert. Foreningen mener videre at det er

«... unødvendig å skille mellom forsikringsmeglerfunksjonen og «virksomheter som kun formidler generell informasjon om forsikringsprodukter eller skaper kontakt med forsikringsselskaper» i og med at de stort sett utfører de samme oppgaver».

Forslaget om å sondre mellom skadeoppgjørsselskaper som har fullmakt til å binde forsikringsselskapet og ikke i unntaket for slike selskaper, oppfatter *Norske Forsikringsmegleres Forening* som lite hensiktsmessig, og uttaler:

«NFF mener skadeoppgjørsselskaper ikke bør være omfattet av lov om forsikringsmegling og mener at direktivet gir støtte for et slikt standpunkt. I praksis vil skadeoppgjørsselskaper ofte ha fullmakt til å regulere mindre skader mens det må innhentes særskilt godkjennelse i større skadeoppgjør. Konsekvensen vil da være at alle skadeoppgjørsselskaper blir regulert av loven. Som alminnelig hovedregel må det videre antas at eventuelle feil fra skadeoppgjørsselskapets side først og fremst vil få betydning i forhold til oppgjørsselskapets oppdragsgiver og ikke i forhold til skadelidte».

Finansnæringsens Hovedorganisasjon deler i hovedsak de vurderinger som er kommet til uttrykk i kap. 4–10 i høringsnotatet, men har følgende merknad:

«FNH mener likevel at det ikke er nødvendig å sette som absolutt vilkår for unntaket for utkontraktering av skadebehandlingsvirksomhet at skadebehandler ikke samtidig er gitt fullmakt til å treffe avgjørelser som er bindende for selskapet. Vi kan ikke se at det er satt et slikt vilkår for unntak i den danske loven. Forsikringsselskapet er i alle tilfelle ansvarlig for skadebehandling og vil være forsikringstakers motpart ved en eventuell tvist om erstatningen. Særlig i forbindelse med personskader vil det kunne være meningsforskjell om skadens omfang og dens betydning for ervervsevnen og dermed også for erstatningsbeløpets størrelse. I en del slike saker vil det være aktuelt å søke forlik, og det kan ofte være eksterne advokater på begge sider som har de nødvendige fullmakter. FNH forslår derfor at kravet om at eksterne skadebehandler ikke binder selskapet utgår, alternativt at det presiseres i motivene at advokater som tar prosessoppdrag for forsikringsselskapene ikke omfattes».

3.5.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til forslaget om å samle alle unntak fra lovens virkeområde i en bestemmelse. Dette vil gi en oversiktlig og brukervennlig lovstruktur.

I høringsforslaget § 1–1 nr. 3 foreslås å ta inn et unntak for formidling av generell informasjon dersom formålet med denne virksomheten ikke er å bistå kunden med inngåelse eller gjennomføring av en forsikringsavtale. Dette unntaket følger i utgangspunktet av en tolkning av ordlyden i lovutkastet § 1–2 første ledd nr. 1. Ordlyden i denne bestemmelsen tilsier at ren kontaktformidling mellom kunde og selskap faller utenfor loven, slik at det kreves en aktiv handling fra formidleren for at vedkommende skal være å anse som forsikringsformidler. Tilsvarende vil gjelde helt generell informasjon så lenge formålet ikke er å bistå kunden med inngåelse eller gjennomføring av en forsikringsavtale. Departementet vurderer det likevel slik at det er hensiktsmessig å presisere dette i unntaksbestemmelsene i lovteksten. Tilsvarende er, etter det departementet har fått opplyst, valgt i den danske gjennomføringsloven, og også lagt til grunn i det svenske forslaget til gjennomføring. Det vises til lovutkastet § 1–1 nr. 3.

Et eksempel på formidling av kontakt mellom forsikringsselskap og kunde er opprettelse av egne

sider på internett. Slike nettportaler kan være omfattet av direktivet som forsikringsformidling, dersom virksomheten består i å «forelegge, foreslå eller utføre det innledende arbeid i forbindelse med inngåelse av forsikringsavtaler». Ren kontaktformidling vil imidlertid ikke omfattes. Det samme vil gjelde dersom siden bare inneholder generell informasjon om forsikringsprodukter og forhold det er viktig at kunden er oppmerksom på ved valg av forsikring. Det samme vil gjelde dersom siden begrenser seg til tekniske løsninger som gir muligheter for å rangere mottatte tilbud etter forskjellige parametere som kunden kan velge mellom. Det avgjørende er at formidlingen er passiv.

Flere foreninger forhandler seg frem til rammeavtaler med forsikringsselskap for sine medlemmer. Eksempler på dette kan være fagforeninger som forhandler frem gunstige innboforsikringer på vegne av sine medlemmer. Ettersom slik formidling av forsikring normalt ikke skjer mot vederlag, vil virksomheten normalt falle utenfor direktivet. Dersom en forening skulle motta vederlag for denne virksomheten, enten fra forsikringsselskapet eller medlemmene, vil det bero på en konkret vurdering hvor foreningens rolle i salget av produktene under rammeavtalen vil være avgjørende for om virksomheten omfattes av direktivet.

I høringsforslaget er det videre foreslått et unntak for ervervsmessig virksomhet som ivaretar administrasjonen av et forsikringsselskaps skadebehandling, eller taksering og sakkyndig vurdering av skader. Unntaket er foreslått begrenset til å gjelde bare dersom virksomheten ikke har fullmakt til å binde forsikringsselskapet i skadebehandlingen. Departementet anser imidlertid at en slik sontring ikke er hensiktsmessig. Etter departementets vurdering bør det ikke være avgjørende om det foreligger fullmakt eller ikke for hvorvidt virksomheten omfattes av loven. Det avgjørende må være hvilke oppgaver virksomheten utfører, og om disse innebærer å «legge fram, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av forsikringsavtaler, eller å inngå slike avtaler, eller å bistå ved forvaltningen og gjennomføringen av slike avtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle». Det vises for øvrig til at verken den danske loven om forsikringsformidling eller det svenske forslaget om gjennomføringslov innebærer noen sontring mellom fullmakt/ikke fullmakt i forhold til dette unntaket. Det vises til lovforslaget § 1–1 nr. 4.

3.6 Enkelte særlige avgrensinger

3.6.1 Eiendomsmeglere

Eiendomsmeglere formidler i enkelte tilfeller eierskifteforsikring og eiendomsforsikring. Eiendomsmeglere som formidler slike forsikringer vil være å anse som forsikringsformidlere dersom virksomheten består i å «legge fram, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av forsikringsavtaler, eller å inngå slike avtaler, eller å bistå ved forvaltningen og gjennomføringen av slike avtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle», jf. lovforslaget § 1–2 nr. 1. Det kan etter omstendighetene være at eiendomsmeglere faller utenfor lovens virkeområde etter loven § 1–1 nr. 3, dersom virksomheten består i ren kontaktformidling eller kun omfatter formidling av helt generell informasjon om slike typer forsikring. Det må i så fall forutsettes at det er forsikringsselskapet som gir kjøper den nødvendige informasjon før kontraktsslutning skjer.

3.6.2 Bilforhandlere

I lovutkastet foreslås at lov om forsikringsformidling ikke gjøres gjeldende for personer som utøver forsikringsformidling som aksessorisk virksomhet når visse uttrykkelige fastsatte vilkår er oppfylt, jf. lovforslaget § 1–1 tredje ledd. Alle vilkårene må være oppfylt for at unntaket skal komme til anvendelse. Et av vilkårene er at forsikringen som formidles ikke omfatter ansvarsforsikring, jf. § 1–1 tredje ledd nr. 3.

Bilforhandlere som formidler ansvarsforsikring vil etter dette være å anse som forsikringsformidler i lovens forstand dersom tjenestene som utføres faller inn under definisjonen av forsikringsformidling i § 1–2 nr. 1. Dersom bilforhandler kun formidler forsikringssøknad til forsikringsselskapet og forsikringsbevis til motorvognregisteret og utover det kun gir helt generell informasjon om forsikringsprodukter til bilkjøper, vil imidlertid bilforhandlere falle utenfor lovens virkeområde, jf. lovforslaget § 1–1 nr. 3. Det må i så fall forutsettes at det er forsikringsselskapet som gir bilkjøper den nødvendige informasjon før kontraktsslutningen skjer.

3.6.3 Reisebyråer

Et av vilkårene for unntaket i lovforslaget § 1–1 tredje ledd skal komme til anvendelse er at det ikke formidles ansvarsforsikring, jf. nr. 3. Reisebyråer formidler ofte reiseforsikring i forbindelse med salg av reiser. Slik reiseforsikring vil som regel om-

fatte ansvarsforsikring. Reisebyråers formidling av reiseforsikring vil likevel omfattes av unntaket dersom ansvarsforsikringen er underordnet i forhold forsikringens dekning av skade på eller tap av bagasje og andre risikoer i forbindelse med reisen, jf. lovforslaget § 1–1 tredje ledd nr. 5 ii.

3.6.4 Speditører

Forholdet til speditører som tilbyr godsforsikring som dekker skade på og tap av gods under transport- og lagringsoppdrag som utføres av speditøren som tilleggstjeneste er ikke tatt opp særskilt, verken i direktivet eller i høringsnotatet.

Både *Sjøassurandørenes Centralforening* og *Logistikk- og Transportindustriens Landsforening* har i sine høringsuttalelser tatt til orde for at speditører må unntas fra loven på lik linje med reisebyråer. Logistikk- og Transportindustriens Landsforening uttaler blant annet:

«Logistikk- og Transportindustriens Landsforening organiserer de fleste av landets spedisjons og transportbedrifter. Mange av disse firmaene tilbyr som en tilleggsservice til sine kunder en godsforsikring som dekker skade/tap av gods under transport- og lagringsoppdrag som utføres av speditøren på vegne av kunden. Spedisjonsfirmaene opptrer som rene forsikringsformidlere ved at de har avtaler med et gitt forsikringsselskap og tilbyr sine kunder godsforsikring etter faste, publiserte rater. De fleste større eksportører/importører/transportbrukere har sine egne transportforsikringer, slik at de firmaene som kjøper forsikring gjennom sin speditør, stort sett vil være mindre firmaer eller firmaer med få eller små forsendelser. Disse firmaene vil som regel ikke ha et bevisst forhold til forsikringsspørsmål. Selv om fraktfører etter veifraktloven har et strengt aktsomhetsansvar, kan det skje ulykker som fraktfører ikke kan bebreides for og som derfor ikke vil være dekket av fraktførers ansvarsforsikring. Det er her transportforsikringen kommer inn og gir kunden muligheter for å dekke seg mot de fleste farer, uavhengig av fraktførers aktsomhet. Denne valgmuligheten bør transportbedriftene fremdeles kunne presentere for sine kunder uten at man av den grunn omfattes av Lov om forsikringsmegling.»

Sjøassurandørenes Centralforening har blant annet følgende merknad til høringsnotatet:

«Speditørenes formidling av transportforsikring har svært liten økonomisk betydning for såvel speditører som vareassurandører. Det overvei-

ende antallet av forsendelser er dekket av transportforsikring, da bedrifter som regelmessig sender varer vil ha helårs transportforsikring som dekker alle bedriftens forsendelser. De som vil ha behov for å tegne en transportforsikring for en enkeltforsendelse, vil være mindre bedrifter som bestiller speditørtjenester en gang i blant eller en bedrift som skal foreta en enkeltstående forsendelse, f. eks. sende en maskin som den har solgt. Som påpekt i LTLs høringsbrev, dekker speditørens ansvarsforsikring kun skade på eller tap av det som fraktes som speditøren kan gjøres ansvarlig for etter veifraktloven. Skades det som fraktes ved en trafikkulykke som ikke kan bebreides speditøren, vil kunden selv måtte bære tapet dersom han ikke har transportforsikring. Som en ekstra service tilbyr derfor speditørene sine kunder muligheten for en selvstendig forsikringsdekning, på samme måte som reisebyråer tilbyr sine kunder et tilsvarende produkt.

Dersom speditørene underlegges kravene i lov om forsikringsformidling, er det nærliggende å tro at mange vil slutte med dagens praksis og heller henvise kundene til selv å ta kontakt med en vareassurandør. Men dette vil gjøre muligheten til å tegne transportforsikring illusorisk, fordi transporten i de fleste tilfeller vil være påbegynt innen man rekker å inngå en forsikringsavtale. Dette vil ramme mindre bedrifter og bedrifter som har behov for transport en sjelden gang.»

Departementet viser til at dersom virksomheten til speditøren består i å «legge fram, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av forsikringsavtaler, eller å inngå slike avtaler, eller å bistå ved forvaltningen og gjennomføringen av slike avtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle» vil virksomheten falle innenfor lovens virkeområde, jf. lovforslaget § 1–2 nr. 1. Hvorvidt virksomheten er å anse som forsikringsformidling må derfor vurderes konkret. Dersom virksomheten består i ren kontaktformidling eller kun omfatter formidling av helt generell informasjon om slike typer forsikring, vil virksomheten ikke være å anse som forsikringsformidling. Det må i så fall forutsettes at det er forsikringsselskapet som gir kjøper den nødvendige informasjon før kontraktsslutning skjer.

Departementet viser for øvrig til at speditører som formidler forsikringer som ikke innebærer ansvarsforsikring og ikke har en premie som overstiger et beløp som tilsvarende 500 euro, vil være unntatt fra loven etter lovforslaget § 1–1 tredje ledd.

4 Registrering

4.1 Gjeldende rett

Kredittilsynet registrerer i dag forsikringsmeglere som er omfattet av forskrift om forsikringsmegling, jf. forskrift om forsikringsmegling § 6.

4.2 Direktivet

Det følger av direktivet artikkel 3 nr. 1 at forsikrings- og gjenforsikringsmeglere skal registreres i sin hjemstat hos en vedkommende myndighet som definert i artikkel 7 nr. 2. Forsikrings- og gjenforsikringsmeglere blir definert i artikkel 2 nr. 5 og 6 som «enhver fysisk eller juridisk person som mot vederlag innleder eller utøver forsikringsmegling». Med hjemstat forstås for fysiske personer der vedkommende har sitt hovedkontor og utøver sin virksomhet, og for juridiske personer der vedkommende har sitt forretningskontor, jf. artikkel 2 nr. 9. Myndighetene som omhandlet i artikkel 7 nr. 2 skal være offentlige myndigheter eller organer, anerkjent etter nasjonal lovgivning eller anerkjent av offentlige myndigheter som er uttrykkelig bemyndiget til dette etter nasjonal lovgivning. De skal ikke være forsikrings- eller gjenforsikringsforetak.

Det følger likevel av artikkel 3 nr. 1 tredje ledd at medlemsstatene ikke er forpliktet til å anvende kravet i første og annet ledd på alle fysiske personer som arbeider i et foretak, og som utøver forsikrings- eller gjenforsikringsmegling. Direktivet krever altså ikke at alle ansatte forsikringsmeglere i et foretak skal registreres. I forhold til juridiske personer, skal disse registreres, og navnene på de personene i ledelsen som er ansvarlig for meglingsvirksomheten skal angis.

Direktivet åpner for at medlemsstatene kan bestemme at forsikrings- og gjenforsikringsforetak eller andre organer kan samarbeide med vedkommende myndigheter ved registrering av forsikrings- og gjenforsikringsmeglere. Særlig kan bundne forsikringsmeglere registreres av et forsikringsforetak eller en sammenslutning av forsikringsforetak som kontrolleres av vedkommende myndighet. Direktivet har i artikkel 2 nr. 7 en definisjon av «bundet forsikringsmegler»:

«enhver person som utøver forsikringsmegling for og på vegne av et forsikringsforetak eller flere forsikringsforetak, dersom forsikringsproduktene ikke konkurrerer innbyrdes, men som ikke krever inn premier eller beløp til kunden, og som handler fullt og helt på disse forsikringsforetakenes ansvar for de produkter som angår de respektive forsikringsforetak.

Med bundet forsikringsmegler menes også enhver person som utøver forsikringsmegling i tillegg til sin yrkesmessige hovedvirksomhet, som handler på ett eller flere forsikringsforetaks ansvar for de produkter som angår de respektive forsikringsforetak, dersom forsikringen utgjør et supplement til varer eller tjenester som leveres i forbindelse med denne yrkesmessige hovedvirksomheten, og personen ikke krever inn premier eller beløp til kunden.»

Medlemsstatene skal videre sørge for at forsikringsmeglingsvirksomhet bare registreres dersom kravene fastsatt i direktivets artikkel 4 er oppfylt. Forsikringsmeglere som ikke lenger oppfyller kravene skal strykes fra registeret.

Direktivet åpner for at medlemsstatene kan opprette mer enn ett register, forutsatt at de fastsetter vilkårene for registrering av meglerne. Medlemsstatene skal sørge for at det opprettes et enkeltstående informasjonssted som gir hurtig og enkel tilgang til opplysninger fra de forskjellige registre, og som skal opprettes elektronisk og holdes løpende oppdatert.

4.3 Høringsforslaget

Det er i høringsnotatet foreslått at Kredittilsynet skal ha ansvaret for registreringen av forsikrings- og gjenforsikringsmeglingsforetak. Det foreslås at foretaket og den eller de i ledelsen som er ansvarlig for forsikringsmeglervirksomheten skal registreres. Den enkelte forsikringsmegler skal verken registreres eller ha tillatelse fra Kredittilsynet.

Videre foreslås det at forsikringsselskapene registrer sine agenter når de inngår avtale med disse. Forsikringsagentforetaket, daglig leder og eventuelt annen person som faktisk leder forsikringsagentvirksomheten skal registreres. En slik registrering innebærer at forsikringsselskapet gir for-

sikringsagentforetaket fullmakt til å formidle forsikringsselskapets produkter. Ved registrering er det forsikringsselskapet som skal godtgjøre at vilkårene for registrering er oppfylt.

Det foreslås at Finansdepartementet gis hjemmel til å fastsette nærmere regler om føringen av registeret for forsikringsagentvirksomheten.

4.4 Høringsinstansenes merknader

Finansnæringens Hovedorganisasjon uttaler følgende til forslaget om registrering:

«FNH er enig i at forsikringsmeglerforetak skal ha tillatelse fra Kredittilsynet og at Kredittilsynet er registerfører for forsikringsmeglerforetakene».

Finansnæringens Hovedorganisasjon uttaler videre at:

«FNH ser positivt på at forsikringsselskapet selv er registerfører for sine agentforetak, og at registreringer innebærer at forsikringsselskapet gir fullmakt til agentforetaket til å formidle selskapets produkter. Vi antar at registrene kan være internettbaserte og at offentlighetskravet kan ivaretas gjennom linker og søkehjelpemidler. En felles portal i Kredittilsynet synes hensiktsmessig. Vi er inneforstått med at Finansdepartementet fastsetter nærmere regler om føring av slike registre.

FNH er enig i at forsikringsagentforetaket før registrering godtgjør overfor forsikringsselskapet at ledelsen i foretaket og agentene oppfyller de nødvendige kvalifikasjons- og egnetskrav, og at forsikringsselskapet i avtale med agentforetaket er ansvarlig overfor kunden for erstatningsansvar som agentforetaket måtte pådra seg ved utøvelsen av agentvirksomheten».

4.5 Departementets vurdering

Departementet anser det hensiktsmessig at Kredittilsynets registrering av meglere videreføres og utvides til å omfatte både forsikringsmeglere, forsikringsrådgivere og gjenforsikringsmeglere.

Det kan imidlertid reises spørsmål ved om det, i tillegg til tillatelse til og registrering av selve foretaket, også bør innføres krav om at den enkelte forsikringsmegler skal ha tillatelse og skal være registrert av Kredittilsynet. Dette kreves etter det Finansdepartementet har fått opplyst i Danmark, og er forslått både i Sverige og Finland. En slikt krav vil imidlertid bryte med det som kreves ellers av sammenlignbare virksomheter i Norge. Det stilles ikke slike krav til verken eiendomsめglere eller fondsmeglere. Videre vil et slikt krav innebære økt administrasjon for offentlige myndigheter, ved at antallet registreringer og tillatelser vil øke. Departementet anser at ordningen som er for meglere i dag med at bare foretaket registreres, fungerer tilfredsstillende, og mener at det ikke er tilstrekkelig behov for å innføre et krav om tillatelse til og registrering av den enkelte megler som er ansatt i forsikringsmeglerforetaket. Det vises til lovforslaget § 2–1.

Departementet støtter forslaget om at forsikrings- og gjenforsikringsforetak selv registrerer sine agenter når de inngår avtale med disse. Agentforetakene handler på vegne av det eller de forsikrings- eller gjenforsikringsforetak de har inngått avtale med, og det anses naturlig at det er forsikrings- eller gjenforsikringsforetaket som både registrerer og godtgjør at agentforetaket oppfyller kravene som stilles i loven. En slik ordning synliggjør den nære tilknytningen det er mellom forsikrings- eller gjenforsikringsforetaket og deres agenter, og at agentene faktisk handler fullt og helt på forsikringsselskapets ansvar for de produktene som formidles. Lovforslaget gjør det også klart at det må foreligge en fullmakt fra forsikrings- eller gjenforsikringsforetaket til agentforetaket. Det vises til lovforslaget § 7–1.

5 Vilkår for tillatelse til å drive forsikringsformidlingsvirksomhet

5.1 Egnethet

5.1.1 Gjeldende rett

Forskrift om forsikringsmegling §§ 12 til 14 inneholder krav til forsikringsmeglerforetakets ansatte og daglige leder. Ansatte meglere i et forsikringsmeglerforetak og andre som megler forsikringer på selskapets vegne skal til enhver tid ha den forretningsmessige og faglige kompetanse som er nødvendig i forhold til forsikringsmeglerforetakets virksomhet. Forskriften gir Kredittilsynet myndighet til å fastsette nærmere regler om hvilke krav til utdanning og kompetanse forsikringsmeglere skal oppfylle.

Når det gjelder daglig leder av forsikringsmeglerforetak, stiller forskriften fire alternative krav til kvalifikasjoner som daglig leder:

- fire års praksis som selvstendig forsikringsmegler eller i en ledende stilling i et foretak,
- to års sammenhengende praksis som selvstendig forsikringsmegler eller i en ledende stilling i et foretak, når vedkommende kan dokumentere at han har arbeidet i minst tre år med ansvar for å selge, forvalte og oppfylle forsikringsavtaler, for en eller flere forsikringsagenter eller forsikringsmeglere eller for ett eller flere forsikringsselskap,
- har praktisert i ett år som selvstendig forsikringsmegler eller i en ledende stilling i et foretak, når vedkommende kan dokumentere at han har fått forutgående opplæring for den aktuelle formen for virksomhet, bevitnet ved en bekrefteelse godkjent av staten eller ansett som fullt ut tilfredsstillende av en kompetent bransjeorganisasjon, eller
- har en tilfredsstillende utdanning og minst tre års erfaring fra forsikring som er relevant for forsikringsmeglerforetakets virksomhet.

Forskriften § 15 inneholder krav om at et forsikringsmeglerforetaks daglige leder skal ha ført en hederlig vandel og ikke være under konkursbehandling. Hederlig vandel anses dokumentert når det fremlegges utskrift fra strafferegisteret, eller tilsvarende dokument som viser at kravet er oppfylt.

5.1.2 Direktivet

Direktivet slår i artikkel 4 nr. 1 fast at forsikringsmeglere skal ha «passende kunnskap og kompetanse som fastsatt av formidlerens hjemstat». Direktivet åpner for at medlemsstatene kan tilpasse kunnskaps- og kompetansekravene til forsikringsmeglernes virksomhet og de produkter som formidles. Dette gjelder spesielt dersom formidlerens yrkesmessige hovedvirksomhet ikke er forsikringsformidling.

Direktivet åpner videre for at medlemsstatene ikke nødvendigvis må stille de samme kravene til kunnskap og kompetanse til alle fysiske personer som er ansatt i forsikringsmeglerforetaket. Medlemsstatene skal imidlertid sørge for at en rimelig andel av de personer i ledelsen i forsikringsmeglerforetak som er ansvarlig for megling av forsikringsprodukter, og alle personer som er direkte involvert i forsikringsmegling, besitter den kunnskap og kompetanse som er nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver.

Direktivet fastsetter også krav om at forsikringsmeglere skal ha god vandel, jf. artikkel 4 nr. 2. Et minstekrav er at de ikke står i strafferegisteret, og at de ikke tidligere er slått konkurs, med mindre de har fått oppreisning i samsvar med nasjonal lovgivning. Medlemsstatene skal sørge for at ledelsen i forsikringsmeglerforetak og alle ansatte som er direkte involvert i forsikringsmeglingen oppfyller dette kravet, men er ikke forpliktet til å stille dette kravet til alle fysiske personer som er ansatt i selskapet.

5.1.3 Høringsforslaget

På bakgrunn av direktivets adgang til å differensiere kunnskaps- og kompetansekravene til ansatte i forsikringsformidlingsforetak, er det foreslått ulike kvalifikasjonskrav for henholdsvis ledelsen, forsikrings- og gjenforsikringsmeglere og forsikringsagenter.

I forhold til daglig leder og eventuell annen person som faktisk leder forsikringsformidlervirksomheten, er det foreslått krav om at disse til enhver tid skal ha generell kunnskap om forsikringsmegling.

Med hensyn til forsikringsmeglere er det foreslått at disse skal oppfylle tilsvarende krav som for daglig leder for så vidt gjelder generell kunnskap om forsikringsmegling. I tillegg foreslås at forsikringsmeglere skal anses å ha nødvendig kunnskap og kompetanse når vedkommende:

- er autorisert forsikringsmegler etter Norske Forsikringsmeglernes Forenings bestemmelser om autorisasjon av forsikringsmeglere,
- har en tilfredsstillende utdanning og minst tre års praksis fra forsikring som er relevant for forsikringsmeglingsforetakets virksomhet, eller
- har relevant praksis fra fem sammenhengende år i et forsikringsmeglerforetak eller i et forsikringsselskap.

Kravene til kvalifikasjon for autorisering etter Norske Forsikringsmeglernes forening er som følger:

- minst tre års allsidig forsikringspraksis, derav minst ett i meglerforetak, og
- beståtte eksamener fra Forsikringsakademiet etter godkjent plan. Autorisasjonsnemnda kan gi fritak for eksamen etter individuell vurdering.

Tilsvarende kvalifikasjonskrav foreslås for gjenforsikringsmeglere.

Til forsikringsagenter foreslås følgende alternative krav:

- autorisert forsikringsrådgiver i medhold av bestemmelser om autorisasjon av forsikringsrådgivere fra bransjeorganisasjon eller utdannelsesinstitusjon godkjent av Kredittilsynet, eller
- tilfredsstillende utdanning og minst ett års praksis fra forsikring som er relevant for agentforetakets virksomhet, eller
- relevant praksis fra tre sammenhengende år i en forsikringsagentvirksomhet eller i et forsikringsselskap.

Det foreslås at forsikrings- og gjenforsikringsmeglere og daglig leder og person som faktisk leder forsikringsmeglervirksomheten skal ha hederlig vandel og ikke være under konkursbehandling, konkursskarantene eller gjeldsforhandling. De samme kravene er også foreslått for forsikringsagenter.

5.1.4 Høringsinstansenes merknader

Assuransefirmaenes Forening har følgende merknad til forslaget:

«Vi stiller oss noe undrende til § 7.3 pkt. 3:

«En agent skal anses for å ha den nødvendige kunnskap og kompetanse når vedkommen-

de har relevant praksis fra tre sammenhengende år i en forsikringsagentvirksomhet eller i et forsikringsselskap.»

Dette vil medføre at et forsikringsagentur kun kan rekruttere nyansatte fra andre agenter eller forsikringsselskaper. Agenter bør ha muligheten til å rekruttere nyansatte også fra andre virksomheter. Paragrafen bør endres til at dette kun skal gjelde for ledende personer i forsikringsagentvirksomheten.»

Norske Forsikringsmeglernes Forening viser til det foreslåtte vandelskravet, og uttaler at:

«..vandelskravet til forsikringsmeglere da blir strengere enn krav til andre meglere og personer som forvalter kundens interesser og midler. Det bør være tilstrekkelig at daglig leder, som nå, dokumenterer hederlig vandel, i og med at det er meglerforetaket som står endelig ansvarlig overfor kundene.»

Finansnæringens Hovedorganisasjon har ikke merknader til forslagene.

5.1.5 Departementets vurdering

Direktivet åpner for å differensiere kvalifikasjonskravene til de ulike typer forsikringsformidlere og til ledelsen i disse foretakene. Departementet anser at forslaget til kvalifikasjonskrav til de forskjellige grupper av forsikringsformidlere som hensiktsmessig, og foreslår å følge forslaget på dette punkt.

Kvalifikasjonskravene stilles til personer som i foretaket har stilling som henholdsvis megler eller agent. Det er naturligvis åpent for å ansette personer som ikke oppfyller disse kravene i assistentstillinger eller lignende inntil kvalifikasjonskravene er oppfylt.

Kravene som foreslås satt til daglig leder og eventuelt annen person som faktisk leder virksomheten, er generelle. Annet ledd i lovforslaget § 3–1 gir imidlertid Kredittilsynet hjemmel til å fastsette nærmere regler om hvilke krav som stilles. Det er Kredittilsynet som kontrollerer at kvalifikasjonskravene til ledelsen er oppfylt i forbindelse med at foretaket gis tillatelse etter § 2–1.

I forhold til kravene som stilles til forsikringsmeglere, forutsetter departementet at det enkelte meglerforetak sørger for at meglere som ansettes i foretaket oppfyller disse kravene, ettersom det ikke foreslås krav om registrering og tillatelse til den enkelte megler. Kredittilsynet skal imidlertid kunne kontrollere dette. I følge forskrift 2. desember 1997 nr. 1282 om rapportering for forsikringsmeglerforetak skal det enkelte meglerforetak sende inn årlige oppgaver der foretaket blant annet skal opplyse om

hvor mange meglere de har. I tillegg kan Kredittilsynet føre stedlig tilsyn etter kredittilsynsloven.

For så vidt gjelder forsikringsagenter foreslås i utkastet § 7–2 at forsikringsagentvirksomheten skal godtgjøre overfor forsikringsselskapet at forsikringsagentene oppfyller kravene i lovforslaget § 7–3 før forsikringsselskapet inngår avtale med forsikringsagentvirksomheten.

Vandelskravet som er satt i direktivet er i stor grad i samsvar med det kravet som stilles i gjeldende forskrift. Direktivet krever imidlertid at medlemsstatene skal sørge for at ledelsen i forsikringsformidlingsforetak og alle ansatte som er «direkte involvert i» forsikringsformidling, oppfyller dette kravet, jf. direktivet artikkel 4 nr. 2 annet ledd. Dette betyr at personkretsen kravet stilles til, utvides som følge av direktivet. Departementet forstår direktivet slik at det med «direkte involvert i forsikrings- og gjenforsikringsmegling» menes personer som anses som forsikrings- eller gjenforsikringsmegler etter direktivet artikkel 2 nr. 5 og 6. Som forsikrings- og gjenforsikringsmeglere anses etter direktivet personer som mot vederlag innleder eller utøver forsikringsmegling eller gjenforsikringsmegling.

Det foreslås i utkastet til ny lov om forsikringsformidling å definere forsikrings- og gjenforsikringsmegler som ansatte i foretak som oppfyller kunnskaps- kompetansekravene i § 3–2. For å klargjøre hvilke personer i et forsikringsformidlingsforetak det stilles krav om vandel til, anser departementet det hensiktsmessig at dette kravet knyttes til personer som oppfyller kompetansekravene, altså personer som defineres som forsikringsmegler eller gjenforsikringsmegler i direktivet.

Når det gjelder forslaget fra NFF om å innføre en ordning med statsautorisering av forsikringsmeglere, viser departementet til at forslaget ble sendt departementet i desember 2004, og at det derfor var vanskelig å få behandlet dette forslaget i forbindelse med forslaget om ny lov om forsikringsformidling. Et forslag om statsautorisering av forsikringsmeglere vil sannsynligvis kreve at saken utredes og sendes på høring. Departementet vil komme tilbake til spørsmålet på et senere tidspunkt.

For så vidt gjelder forsikringsagentvirksomhet, foreslås det samme å gjelde for forsikringsagenter, slik at det er personer som oppfyller kravene som forsikringsagent som det stilles krav om vandel til.

5.2 Krav til ansvarsforsikring

5.2.1 Gjeldende rett

Etter forsikringsmeglingsforskriften § 16 skal forsikringsmeglerforetaket sørge for at sikkerhet er stilt. Denne sikkerheten skal være stilt før foretaket får sette i gang virksomheten, og skal gjelde så lenge virksomheten utøves. Sikkerheten må stilles ved garanti/kausjonsforsikring eller ved bankgaranti, og en erklæring fra sikkerhetsstiller skal deponeres hos Kredittilsynet. Sikkerheten skal dekke erstatningsansvar forsikringsmeglerforetaket pådrar seg ved utøvelsen av forsikringsmeglervirksomheten, og skal dekke både uaktsomhet og forsett. Sikkerheten skal kun hefte for ansvar overfor oppdragsgiver (forsikringstaker) eller andre som utleder sin rett fra oppdragsgiver.

Sikkerhetsstiller som forsikringsmeglerforetaket har når skadelidte fremsetter krav om erstatning er ansvarlig overfor skadelidte. Dette gjelder likevel ikke dersom tapet ble forårsaket mer enn to år før skadelidte fremsatte kravet, jf. forskriftens § 19. Kravet under sikkerheten må fremsettes senest innen to år etter at sikkerheten bortfalt. I medhold av forskriftens § 21 kan skadelidte kreve dekning direkte fra sikkerhetsstilleren uten først å ha rettet krav mot forsikringsmeglerforetaket. Sikkerhetsstilleren kan ikke gjøre gjeldende andre innsigelser overfor skadelidte enn de innsigelser forsikringsmeglerforetaket selv har i forholdet til skadelidte.

I henhold til forskriften § 20 skal sikkerheten være minst 10 millioner kroner. For hver ansatt forsikringsmegler i forsikringsmeglerforetaket, og for hver annen som megler forsikringer på foretakets vegne, utover én, kommer et tillegg i sikkerhetens størrelse på minst 2 millioner kroner. Med megler siktes det her til ansatt som er direkte involvert i forsikringsmeglingen og som er ansvarlig for denne i forhold til blant annet ledelsen og oppdragsgiver.

Forsikringsmeglerassistenter, dvs. de som jobber i et forsikringsmeglerforetak med henblikk på å erverve den praktiske utdannelse som forsikringsmegler, er ikke omfattet.

5.2.2 Direktivet

Det følger av direktivet artikkel 4 nr. 3 at forsikringsmeglere skal ha en yrkesansvarsforsikring eller en annen tilsvarende garanti. Forsikringen skal dekke hele Fellesskapets territorium mot erstatningsansvar for yrkesmessig uaktsomhet fra forsikringsmegler på minst 1 million euro pr. skadetilfel-

le og totalt 1,5 millioner euro for alle skader i løpet av et år. Dette gjelder med mindre en slik forsikring eller tilsvarende garanti allerede er besørget av et forsikringsforetak, gjenforsikringsforetak eller et annet foretak som forsikrings- eller gjenforsikringsmegleren handler på vegne av, eller som forsikrings- eller gjenforsikringsmegleren har fullmakt til å handle for, eller et slikt foretak har påtatt seg fullt ansvar for forsikringsmeglernes handlinger.

Det følger videre av artikkel 4 nr. 7 at beløpene nevnt i nr. 3 skal revideres regelmessig slik at endringer i den europeiske konsumprisindeksen som offentliggjøres av Eurostat, kan tas med i betraktningen. Den første revisjonen skal finne sted fem år etter direktivs ikrafttredelse, og de påfølgende revisjonene fem år etter forrige revisjonsdato. Beløpene skal justeres automatisk ved at grunnbeløpet i euro økes med den prosentvise endringen i konsumprisindeksen som har funnet sted mellom datoen for direktivs ikrafttredelse og første revisjon, eller mellom datoen for siste revisjon og den nye revisjonen, og skal avrundes oppover til nærmeste euro.

Etter direktivet artikkel 4 nr. 4 skal medlemsstatene treffe nødvendige tiltak for å beskytte kunder mot forsikringsmeglernes manglende evne til å overføre premien til forsikringsforetaket, eller til å overføre erstatningsbeløpet eller en tilbakebetaling av premien til den forsikrede. Disse tiltakene skal være utformet på en eller flere følgende måter:

- a) lov- eller avtalebestemmelser om at pengebeløp betalt av kunden til megleren skal betraktes som betalt til foretaket, mens pengebeløp betalt av foretaket til megleren ikke skal betraktes som betalt til kunden før kunden faktisk mottar dem,
- b) et krav om at forsikringsmeglere skal ha en økonomisk evne som til enhver tid tilsvarer 4 % av de samlede mottatte årlige premier, dog minst 15 000 EUR,
- c) et krav om at kundenes pengebeløp skal overføres via strengt atskilte klientkontoer, og at disse kontoene ikke skal brukes til å tilbakebetale andre kreditorer i tilfelle konkurs,
- d) et krav om at det opprettes et garantifond.

5.2.3 Høringsforslaget

Kravet til sikkerhet i direktivet er lavere enn gjeldende krav til sikkerhetsstillelse norsk rett, i og med at direktivet kun krever dekning for uaktsom skadeforvoldelse, og i utgangspunktet ikke for forsettlig skadeforvoldelse som for eksempel underslag. Om kravet til ansvarsgrunnlaget uttales følgende i høringsnotatet:

«Direktivet begrenser seg som nevnt til et krav om at det stilles en profesjonsforsikring (dvs. formuesskadeforsikring) mot erstatningsansvar for yrkesmessig uaktsomhet. En yrkesansvarsforsikring/formuesansvarsforsikring vil ikke dekke erstatningsansvar som følge av underslag av klientmidler i tilfeller hvor foretaket er insolvent. Direktivet stiller derfor i tillegg fire alternative krav som tar sikte på å gi oppdragsgiver vern mot underslag av klientmidler. Det må vurderes om det skal stilles strengere krav til hvilke typer erstatningskrav sikkerhetsstillelsen/ansvarsforsikringen må dekke enn direktivet oppstiller, dvs. om også tilfeller av forsettlig skadeforvoldelse skal dekkes av forsikringen/garantien.

Fordelen ved en sikkerhetsstillelse er etter Kredittilsynets oppfatning at oppdragsgiver gis vern mot underslag av klientmidler også ved insolvens i forsikringsmeglerforetaket. Andre profesjoner i Norge som har oppdrag for klienter/kunder og i den forbindelse blant annet behandler klientmidler (advokater, eiendomsmeglere, revisorer, inkassatorer), har krav om sikkerhetsstillelse. Kravet til sikkerhetsstillelse er således innarbeidet for mellommenn i Norge. Kravet om at sikkerhetsstillelsen skal deponeres i Kredittilsynet innebærer også fordeler for skadelidte ved at skadelidte kan få enkel tilgang til sikkerhetsstillelsen herunder opplysning om hvilken institusjon som har stilt sikkerhet. Dette er hensyn som tilsier at forsikringsmeglernes fortsatt bør ha den samme type sikkerhetsstillelse/forsikring som andre profesjoner det til en viss grad er naturlig å sammenligne forsikringsmeglernes med.»

Videre blir det uttalt:

«Norske Forsikringsmeglernes Forening har opplyst at forsikringsselskapene i praksis ikke kan tilby en ansvarsforsikring som dekker forskriftens krav til sikkerhetsstillelse fordi en sikkerhetsstillelse også må dekke risikoen for tap for oppdragsgiver som følge av underslag ved klientmidler i tilfeller hvor meglerforetaket er insolvent. Det er videre opplyst at det er få forsikringsselskap/banker i Norge som tilbyr den sikkerhet som gjeldende forskrift krever og den koster uforholdsmessig mye i forhold til hva en formuesansvarsforsikring koster, også der ansvarsforsikringen suppleres med en tilleggsforsikring som dekker underslag av klientmidler. Det er praktisk talt heller ikke mulig å få utenlandske leverandører til å stille en slik sikkerhet, da dette er en særnorsk ordning. Dette er også i samsvar med Kredittilsynets erfaringer. Det er i hovedsak If og Vesta som i dag tilbyr sikkerhetsstillelser til forsikringsmeglerforetakene. Bare et par forsikringsmeglerforetak har

siden kravet ble innført i 1995 greid å få sikkerhetsstillelse fra Lloyds.

Dersom norske forsikringsmeglere får vesentlig strengere krav til forsikringsdekning enn utenlandske forsikringsmeglere vil dette innebære en konkurranseulempe for de norske forsikringsmeglerne, og det vil kunne være en risiko for at norske forsikringsmeglere velger å etablere seg i utlandet og drive virksomheten gjennom reglene om filialetablering i Norge. Det må i denne sammenheng også påpekes at andre profesjoner som har krav om sikkerhetsstillelse ikke i samme grad driver grenseoverskridende virksomhet.

Kredittilsynet kan dessuten vanskelig se at det foreligger et stort behov for en forsikring som dekker forsett utenom i de tilfellene der forsikringsmegler underslår klientmidler og foretaket er insolvent. Det kan i verste fall tenkes at en forsikringsmegler med vitende og vilje plasserer en forsikringen i et forsikringsselskap som ikke er vurdert og funnet tilstrekkelig solid, og at forsikringstaker ikke får den nødvendige dekning ved et skadetilfelle. Det må likevel kunne antas at en ansvarsforsikring som dekker uaktsomhet vil være tilstrekkelig i slike tilfeller, da det med stor sannsynlighet ikke vil foreligge forsett med hensyn til det oppståtte skadetilfellet.

Kredittilsynet har etter en samlet vurdering kommet til at det bør være tilstrekkelig å kreve at forsikringsmeglerforetaket må tegne en ansvarsforsikring som dekker uaktsomhet, og eventuelt i tillegg en forsikring for forsett, dvs. en forsikring som dekker underslag av klientmidler.

Krav til forsikring for underslag

En del av forsikringsmeglerforetakene behandler klientmidler i form av premieinnbetalinger fra oppdragsgiver og erstatningsutbetalinger fra forsikringsselskapene. I noen tilfeller dreier dette seg om meget store beløp, der forsikringsmeglerforetak betros oppgaven å motta midlene og forvalte disse på en betryggende måte frem til utbetaling skjer. Som nevnt vil en yrkesansvarsforsikring/formuesansvarsforsikring ikke dekke underslag av klientmidler. Kredittilsynet vil derfor foreslå at det stilles krav til at forsikringsmeglerforetak tegner en forsikringen mot underslag av klientmidler. Dersom det i praksis er mulig bør skadelidte også for denne forsikringen kunne rette krav direkte mot forsikringsselskapet. Det vises til § 4–5 i lovutkastet.»

For små og mellomstore forsikringsformidlingsforetak foreslås krav om dekning på minst 10 millioner kroner pr. skadetilfelle og totalt 15 millioner kroner for alle anmeldte skader i løpet av et år. Videre foreslås at beløpskravene øker dersom fore-

taket har mer enn 10 forsikringsformidlere, slik at kravene da er minst 20 millioner kroner pr. skadetilfelle og totalt 30 millioner kroner for anmeldte skadetilfeller i løpet av et år. Krav til underslagsforsikring foreslås satt slik at den skal dekke 75 % av innestående premiebeløp på klientkontoen ved utløpet av siste kvartal før forsikringsavtalen inngås.

For forsikringsagenter foreslås at kravet om forsikring kan fravikes dersom forsikringsselskapet i avtalen med agentvirksomheten påtar seg ansvaret for å dekke erstatningsansvar agentvirksomheten pådrar seg ved utøvelse av virksomheten. Dersom ikke forsikringsselskapet påtar seg slikt ansvar, stilles tilsvarende krav til forsikringsagenter som for forsikrings- og gjenforsikringsmeglere.

Det foreslås krav om at fylldig forsikringsbevis sendes Kredittilsynet hver år. Det foreslås også krav om at forsikringsavtalen utformes slik at det forsikringsselskapet meglerforetaket bruker har ansvar for de krav som blir meldt mens forsikringsselskapet dekker risikoen.

5.2.4 Høringsinstansenes merknader

Norske Forsikringsmevleres Forening ber om at det ikke tas endelig standpunkt til hva forsikringen skal dekke før det er gjennomført kartlegging av hvilke krav som stilles til ansvarsforsikring i andre EU-land. Videre mener NFF at dersom et forsikret foretak opphører sin virksomhet, bør siste forsikringsgiver pålegges å forsikre ansvar for krav som fremsettes mot sikrede i en periode på 5 år etter opphør av virksomheten. Når det gjelder ansvarsforsikringens størrelse, mener NFF at forsikringssummen bør være 10 millioner kroner pr. skadetilfelle og totalt 15 millioner kroner pr. år for alle anmeldte skadetilfeller uavhengig av antall ansatte. NFF uttaler videre at

«NFF har forespurt 2 norske forsikringsleverandører som stiller seg positive til å dekke underslagsrisikoen under en alminnelig ansvarsforsikring. Med begrenset sum vil det være mulig å tegne forsikring innenfor en akseptabel pris. Også forsikringsleverandører etablerte utenfor Norge antas å ville tilby en slik forsikring. NFF mener at det er naturlig å sammenligne forsikringsmeglere med tilsvarende virksomheter, f.eks. advokater, eiendomsmeglere, verdipapirforetak o.l.. Loven stiller ikke høyere krav til forsikringssum for noen av disse virksomhetene.»

Norske Forsikringsmevleres Forening mener videre at det tilstrekkelig å ha en forsikringsdekning mot underslag som tilsvarer 50 % av det gjennomsnittlige innestående på klientkonti til enhver tid.

NFF mener også at det ikke bør opereres med en egen underslagforsikring, men at det i stedet bør etableres en ansvarsforsikring med en utvidet dekning.

Finansnæringens Hovedorganisasjon uttaler følgende om forslagene om ansvarsforsikring:

«Vi registrerer at lovforslaget innebærer en del endringer sammenlignet med dagens meglerforskrift når det gjelder forsikring/sikkerhet som skal dekke ansvar som meglerforetaket måtte komme i under sin virksomhetsutførelse. Lovforslaget legger til grunn at erstatningsansvaret bare kan dekkes gjennom en forsikringsavtale. Dette er en begrensning både i forhold til dagens meglerforskrift og i forhold til direktivet som aksepterer også annen tilsvarende sikkerhetsstillelse. Vi ville ikke hatt innvendinger om annen tilsvarende sikkerhetsstillelse ble sidestilt med en ansvarsforsikring. Dagens meglerforskrift legger til grunn at sikkerheten skal dekke både uaktsomhet og forsett, mens lovforslaget forutsetter en ansvarsforsikring som bare dekker uaktsomhet, dog slik at dersom megleren forvalter klientmidler skal det tegnes en tilleggsdekning som også dekker forsett, dvs. underslag av klientmidler. Direktivet gir ikke nærmere anvisning om dekningsomfang i forhold til uaktsomhet/forsett, bortsett fra at medlemsstatene skal treffe nødvendige foranstaltninger for å beskytte midler som megler skal videreformidle mellom kunde og forsikringsselskap. Det synes heller ikke å være noe entydig mønster i måten dette er løst på i de enkelte landene. FNH finner at lovforslaget kan aksepteres, men forutsetter at departementet kommer tilbake til saken dersom det viser seg at den løsning som er valgt i Norge avviker fra det som eventuelt blir etablert som vanlig ellers i Europa. Vi mener likevel at det vil være en bedre løsning å ha et klarere skille mellom forsikringen for det yrkesmessige ansvar og sikkerhetsstillelsen for klientmidlene. For det yrkesmessige ansvar er forsikring trolig den beste og kanskje den eneste løsning, mens for klientmidlene vil sikkerhetsstillelse slik det er løst i dagens meglerforskrift være bedre egnet. Det er ikke kurant å få kjøpt en ansvarsforsikring som dekker forsett.»

FNH har merket seg at lovforslagets ansvarsforsikring ikke er begrenset til ansvar overfor oppdragsgiver og andre som er sikret under oppdragsgivers forsikring. Vi oppfatter dette slik at andre, også forsikringsselskap, nå kan få dekket tap som er påført ved uaktsomhet fra meglerens side. FNH har ikke merknader til dette.»

5.2.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til forslaget om å kreve at meglerforetaket må tegne forsikring som dekker uaktsomhet.

Departementet er videre enig i forslaget om at de meglerforetak som behandler klientmidler, i tillegg må tegne en forsikring som dekker underslag av klientmidler. Hvorvidt det skal tegnes et utvidet ansvarsforsikring i slike tilfeller, eller en tilleggsforsikring som dekker underslagsrisikoen, mener departementet må være opp til det enkelte foretak å velge selv. Departementet forslår videre, i tråd med høringsforslaget, at forsikringen skal dekke 75 % av innestående beløp på klientkontoen ved utløpet av siste kvartal før forsikringen tegnes.

Departementet slutter seg også til forslaget om det ikke stilles krav om forsikring som dekker tap som følge av forsettlige handlinger utover underslag. Departementet antar at et krav om at forsikringsformidlingsforetak må forsikre seg mot forsettlige handlinger, er kostbart, og ikke står i forhold til behovet for en slik forsikring. Etter det departementet er kjent med, er det blant annet i Danmark bare krav om forsikring mot uaktsom skadevoldelse. Det vises til lovforslaget § 4–2.

Departementet støtter forslaget om at det er forsikringsselskapet som forsikrer forsikringsformidlingsforetaket på det tidspunkt da kravet blir meldt som er ansvarlig for kravet. På bakgrunn av NFFs høringsuttalelse foreslår imidlertid departementet i tillegg at det kreves at forsikringen dekker krav som blir meldt inntil fem år etter at tapet ble forårsaket dersom det forsikrede foretak har opphørt sin virksomhet, og derfor ikke har inngått avtale med nytt forsikringsselskap. Det vises til lovforslaget § 4–5 fjerde ledd.

Adgangen til å fremsette krav må ellers suppleres av regler i lov om foreldelse av fordringer.

I høringsforslaget foreslås at størrelsen på minstebeløpene som forsikringen skal dekke settes til 10 millioner kroner per skadetilfelle, og totalt 15 millioner kroner per år. Det foreslås videre noe høyere krav til store forsikringsformidlingsforetak (mer enn 10 meglere).

Departementet viser til direktivet artikkel 4 nr. 7 som krever at disse beløpene skal revideres hvert femte år etter at direktivet trer i kraft. Av hensyn til å unngå lovendringer ved slike revisjoner, foreslår departementet at beløpskravene fastsettes i forskrift. Det foreslås videre en hjemmel til at beløpene kan differensieres for store og små foretak, og at definisjon av hva som menes med store foretak også kan fastsettes i forskrift. Det vises til lovforslaget § 4–4.

Dersom forsikringsselskapet forsikringsagenten har inngått avtale med ikke påtar seg ansvar for erstatningsansvar agentforetaket pådrar seg som følge av yrkesmessig uaktsomhet, må agentforetaket tegne forsikring etter de samme regler som gjelder for forsikringsmeglere og gjenforsikringsmeglere. Det vises til lovforslaget § 7–5.

5.3 Krav til soliditet

5.3.1 Gjeldende rett

Etter forsikringsmeglerforskriften § 3 første ledd kan et forsikringsmeglerforetak bare drives av norsk registrert aksjeselskap som har fullt innbetalt aksjekapital og som er solvent.

Kredittilsynet kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra kravet om at foretaket skal være aksjeselskap.

5.3.2 Direktivet

Direktivet stiller ikke særlige krav til forsikringsmeglerforetaks soliditet. Det fremgår imidlertid av fortalen til direktivet nr. 14 at forsikringsmegler blant annet skal oppfylle krav til økonomisk evne for å bli registrert i vedkommende myndighet. Direktivet fastsetter i artikkel 4 nr. 4 krav om finansielle garantier for å beskytte kunder mot forsikringsmeglernes manglende evne til å overføre premien til forsikringsforetaket, eller til å overføre erstatningsbeløpet eller en tilbakebetaling av premien til den forsikrede. Direktivet oppstiller fire alternative måter å oppfylle disse kravene på;

- det kan fastsettes bestemmelser i lov eller forskrift som krever at penger som er betalt fra kunden til mellommann skal behandles som om de er betalt direkte til forsikringsselskapet, og at penger som forsikringsselskapet har betalt via mellommann, først skal betraktes som betalt til kunden, når denne reelt mottar beløpet,
- krav om finansiell kapasitet på 4 % av årlig netto opptjent meglerprovisjon, minimum EUR 15 000,
- krav om at kundens penger skal overføres via strengt atskilte klientkontoer og at disse kontoene skal være beskyttet mot kreditorer i tilfelle av konkurs, eller
- krav om etablering av et garantifond.

5.3.3 Høringsforslaget

Kredittilsynet har tidligere gitt uttrykk for at gjeldende forskrift ikke fullt ut gir tilfredsstillende løs-

ninger vedrørende kravene til forsikringsmeglerforetakenes økonomiske situasjon, herunder Kredittilsynets mulighet til å gripe inn med tiltak der foretakets finansielle stilling ikke lenger synes betryggende. På denne bakgrunn sendte Finansdepartementet et forslag uarbeidet av Kredittilsynet om endring av forskriften § 3 ved at det innføres et krav om at forsikringsmeglerforetak både skal kunne dekke løpende forpliktelser og ha positiv egenkapital på høring ved brev 18. februar 2003. Dette kravet er også foreslått for forsikrings- og gjenforsikringsformidlingsforetak ved gjennomføringen av forsikringsformidlingsdirektivet. Forsikringsagentforetak handler imidlertid på et forsikringsselskaps vegne, og er derfor ikke omfattet av forslaget.

5.3.4 Høringsinstansenes merknader

Norske Forsikringsmeglernes Forening uttalte blant annet følgende til Finansdepartementets høringsbrev 18. februar 2003:

«Forslaget til endring av forskriftens § 3 utvider kravet ved at kravet i forskriften endres fra et rent solvenskrav til et kombinert suffisient og likviditetskrav. Selv om forsikringsmeglernes som utgangspunkt ikke har vesentlige merknader til endringens innhold, finner Foreningen det noe underlig at kravet til finansiell styrke avviker for de prinsipper som er nedfelt i lov om aksjeselskaper av 1997. Forsikringsmeglereforeningen kan ikke se at det skal være grunnlag for forskriften å legge kravet til soliditet annerledes. Forslaget til forskriftsendring kan dessuten gi den forståelse at kravet til soliditet er lavere enn det som er krevet om lov av aksjeselskap. NFF er følgelig av den oppfatning at det her er nødvendig med en harmonisering mellom aksjeloven og forskriften.»

Konkurransetilsynet hadde blant annet følgende merknad til høringsbrevet:

«Konkurransetilsynet har vurdert forslaget til forskriftsendring. Tilsynet er generelt opptatt av at det ikke skal stilles så strenge krav til tilbyderne i et marked at nyetableringer hindres og at konkurransen i markedet dermed kan svekkes.

Et krav til forsikringsmeglere om positiv egenkapital til enhver tid, vil som Kredittilsynet skriver, kunne virke som en etableringshindring og dermed hemme konkurransen. Før det foretas en eventuell endring i forskriften bør det derfor gjøres en avveining mellom hensynet til konkurranse og hensynet til sikkerhet for de som benytter seg av forsikringsmeglertjenester.»

5.3.5 Departementets vurdering

Etter departementets syn vil direktivets krav til finansielle garantier i artikkel 4 være oppfylt ved at klientmidler skal plasseres på klientkonto, jf. lovforslaget § 5–1. For virksomheter som driver som aksjeselskap vil reglene i lovforslaget suppleres av aksjelovens bestemmelser om forsvarlig egenkapital. Direktivet er ikke til hinder for strengere regler i nasjonalt regelverk. Det kan således reises spørsmål ved om en i Norge bør stille strengere krav om forsikringsmeglerforetaks soliditet enn direktivets minstekrav, for eksempel ved at gjeldende krav til solvens beholdes, og eventuelt utvides med krav til både suffisiens og likviditet. Et krav om suffisiens innebærer et krav om at forsikringsmegleren har eiendeler med verdi som overstiger foretakets samlede forpliktelser. Et krav til likviditet innebærer et krav om at foretaket er i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller.

Etter det departementet kjenner til, stilles det ikke krav om hverken suffisiens eller likviditet for

forsikringsmeglere i Sverige eller Danmark. Likviditetskrav utover direktivets minstekrav for norske virksomheter vil derfor kunne virke konkurransevridende i norsk etablerte virksomheters disfavør, med risiko for at slike virksomheter velger å etablere seg i et naboland for å drive grenseoverskridende virksomhet.

Ut fra en avveining av hensynet til å beskytte kundene gjennom krav til forsikringsformidlerens soliditet, og hensynet til hensiktsmessige rammebetingelser for forsikringsformidlingsvirksomhet, har departementet kommet til at det ikke bør foreslås krav om suffisiens eller likviditet, og at heller ikke kravet i gjeldende rett om solvens bør videreføres. Hensynet til kundene skal etter forslaget ivaretas gjennom krav om opprettelse av klientkonto og krav om forsikring for uaktsomhet og underslag av klientmidler, samt, for de formidlere som driver i aksjeselskaps form, av kravet i aksjeloven om tilstrekkelig egenkapital.

6 Opplysningsplikt for forsikringsformidleren

6.1 Gjeldende rett

Forsikringsmeglerforskriften §§ 23 og 24 inneholder krav til opplysningsplikt for forsikringsmeglere. Etter § 23 annet ledd har megleren samme informasjonsplikt som et forsikringsselskap som driver virksomhet her i landet har. Forsikringsselskapers informasjonsplikt fremgår av lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler kapittel 2 og 11.

Etter forskriften § 24 skal forsikringsmegler videre opplyse om størrelsen på provisjon/godtgjørelse som meglerforetaket mottar fra forsikringsselskapet, eventuell dispensasjon fra eierbegrensingsregelen i § 4 annet ledd, provisjon eller vederlag som eventuelt kreves fra oppdragsgiver og den avgift forsikringstaker er pliktig til å svare til Norsk Naturskadepool.

6.2 Direktivet

Direktivet stiller i artiklene 12 og 13 krav om informasjonsplikt for forsikringsmeglere. Etter artikkel 12 skal forsikringsmegleren gi følgende informasjon:

- a) sin identitet og adresse,
- b) hvilket register vedkommende er oppført i, og hvordan det kan kontrolleres at vedkommende er registrert,
- c) om vedkommende har en direkte eller indirekte eierandel som utgjør mer enn 10 % av stemmeretten eller kapitalen i et bestemt forsikringsforetak,
- d) om et bestemt forsikringsforetak, eller hovedforetaket til et bestemt forsikringsforetak, har en direkte eller indirekte eierandel som utgjør mer enn 10 % av forsikringsmeglerens stemmerett eller kapital,
- e) framgangsmåtene nevnt i artikkel 10 som gir kunder eller andre berørte parter muligheten til å inngi klager på forsikrings- og gjenforsikringsmeglere, og eventuelt om de utenrettslige klage- og skadebotsordningene nevnt i artikkel 11.

Forsikringsmegleren skal i forbindelse med avtalen som tilbys, dessuten informere kunden om han:

- gir råd basert på forpliktelsen til å gi en objektiv analyse, eller
- er avtalemessig forpliktet til å bedrive forsikringsmegling utelukkende med ett eller flere forsikringsforetak. I så fall skal den på anmodning fra kunden opplyse om navnene på disse forsikringsforetakene, eller
- ikke er avtalemessig forpliktet til å bedrive forsikringsmegling utelukkende med ett eller flere forsikringsforetak og ikke gir råd basert på forpliktelsen i nr. 2 til å gi en objektiv analyse. I så fall skal den på kundens anmodning opplyse om navnene på forsikringsforetakene den kan samarbeide med, og samarbeider med.

Med objektiv analyse som vist til i artikkel 12 menes en analyse av et så stort antall forsikringsavtaler som er tilgjengelig på markedet, at den er i stand til å gi en anbefaling, i samsvar med faglige kriterier, av hvilken forsikringsavtale som ville passe kundens behov, jf. artikkel 12 nr. 2.

Det er ikke nødvendig å gi informasjon som nevnt i artikkel 12 nr. 1, 2 og 3 dersom forsikringsmegleren utøver megling av forsikringer mot store risikoer, eller når det er gjenforsikringsmeglere som utøver megling.

Det følger videre av artikkel 13 at informasjonen som hovedregel skal være skriftlig, og at den på en tydelig og nøyaktig måte skal formidles til kunden på et offisielt språk i den medlemsstat der forpliktelsen består, eller på et annet språk som partene er enige om.

6.3 Høringsforslaget

I høringsnotatet foreslås å videreføre de fleste gjeldende opplysningskrav, i tillegg til at direktivets krav tas inn. Kravet om å opplyse om dispensasjoner fra eierbegrensingsreglene faller bort ettersom reglene om eierbegrensninger ikke videreføres. Opplysninger om forsikringsmeglerforetaks eventuelle eierskap i forsikringsselskap, og opplysninger om at forsikringsmeglerforetaket delvis er eid av et forsikringsselskap skal for øvrig opplyses om dersom eierpostene overstiger 10 % i henhold til direktivet. Dette er foreslått inntatt i bestemmel-

sen om opplysningsplikt. Videre foreslås direktivet artikkel 13 tatt inn i en egen bestemmelse.

Tilsvarende informasjonskrav foreslås stilt til forsikringsagenter med enkelte tilpasninger. For eksempel er ikke informasjon om eierforhold tatt med, ettersom agentforetak uansett fremstår som forsikringsselskapets forlengede arm.

6.4 Høringsinstansenes merknader

Finansnæringens Hovedorganisasjon uttaler blant annet følgende om kravet til opplysninger om provisjon:

«Når det gjelder kravet om å gi informasjon om størrelsen på provisjon og/eller annen godtgjørelse som meglerforetaket eller agentforetaket mottar fra forsikringsgiveren for angjeldende forsikring, er dette imidlertid ikke et krav som følger av direktivet. Etter FNHs mening har ikke den likebehandling som lovforslaget her legger opp til mellom meglerforetak og agentforetak noen saklig begrunnelse. Agentforetaket handler på vegne av forsikringsselskapet. Agentforetaket leverer ingen rådgivning som ikke ligger innbakt i selve produktet. Informasjon om godtgjørelse har derfor ingen begrunnelse ut fra nødvendigheten av å belyse et avhengighetsforhold til selskapet, og heller ikke for å angi en pris på et selvstendig tilleggsprodukt».

Norske Forsikringsmeglernes Forening uttaler følgende om forslaget om agentforetaks opplysningsplikt om provisjon:

«Det er særdeles viktig for at konkurransevilkårene mellom forsikringsmeglere og forsikringsagenter skal være like at kravet til full åpenhet om de respektives inntekter knyttet til forsikringsavtalen er identisk. Erfaringen med forsikringsselskapenes praksis i denne forbindelse er dessverre negativ – til tross for det som uttales i Finansnæringens Hovedorganisasjons tolkningsnotatet av 25.9.2002 til den såkalte nye bransjenormen. Det siteres:

«Den stadig tiltagende konkurransen i forsikringsmarkedene gjennom mange år, har generelt medført øket fokus på kostnadskontroll i selskapene. Omleggingen av praksis for godtgjøring til forsikringsmeglerne vil sette ytterligere press på egne kostnader. Meglernes hovedbekymring ved omleggingen er at den eventuelt kunne benyttes som anledning til å forfordle kostnader, slik at egne kanaler fremstår som billigere og mer effektive enn de faktisk er. Selskapene bør derfor så langt det er praktisk mulig være forberedt på å dokumentere egen ressursbruk. Forutsetningen om åpenhet med

hensyn til kalkylegrunnlag mv. må også ses i lys av dette.»

På ovennevnte grunnlag ser NFF derfor meget positivt på paragrafens pkt. 3 hvor det stilles samme krav til åpenhet med hensyn til betalingen for de ytede tjenester som overfor forsikringsmeglerene.»

Norske Forsikringsmeglernes Forening mener videre at bestemmelsen om at forsikringsmeglerforetakene har tilsvarende opplysningsplikt som et forsikringsselskap bør bortfalle, og viser til at informasjonsplikten er ivaretatt av de øvrige bestemmelse om informasjonsplikt.

Assuransesfirmaenes forening uttaler:

«Bakgrunnen for at provisjoner skal oppgis i polisene er (ref § 7–7 i utkastet), så vidt vi har oppfattet, at salgskostnader skal synliggjøres. Som vi har redegjort for ovenfor, er ikke vår provisjon bare for salg, men for diverse annet arbeid som If har valgt å «outsorce» til sine forsikringsagenturvirksomheter. Følgelig må § 7–7, pkt. 3 fjernes.»

6.5 Departementets vurdering

Departementet anser det hensiktsmessig av hensyn til ivaretakelsen av kundens interesser å videreføre gjeldende forskriftskrav (blant annet slik at kunden får god innsikt i hvilken provisjon/godtgjørelse forsikringsmegler mottar fra forsikringsselskapet) og i tillegg ta inn regler som gjennomfører direktivkravet når det gjelder krav til informasjon forsikringsformidlingsforetaket er pliktig til å gi sine kunder.

I høringen har særlig spørsmålet om plikt for forsikringsagentforetak til å oppgi størrelsen på provisjon som foretaket mottar fra forsikringsselskapet vært tatt opp. FNH ser ut til å mene at det ikke er nødvendig å kreve informasjon om godtgjørelse fordi det allerede fremgår av agentforholdet at agenten er avhengig av selskapet, og at informasjon om godtgjørelse ikke er begrunnet ut fra nødvendigheten av å belyse et avhengighetsforhold til selskapet. NFF hevder at det er viktig for å sikre like konkurransevilkår mellom agenter og meglere at også agenter må opplyse om provisjonen de mottar fra forsikringsselskapet.

Departementet viser til at det er en vesentlig forskjell mellom forsikringsmeglere og forsikringsagenter, og at det kan reises spørsmål ved om dette kan begrunne ulike krav til opplysningsplikt for de to typer av aktører. Megleren er engasjert av oppdragsgiver og skal ivareta oppdragsgiverens interesser uavhengig av hvilket forsikringsselskap som

tilbyr forsikringen. Agenten tilbyr forsikringer på vegne av ett eller flere forsikringsselskap. At megleren skal være et uavhengig mellomledd, som ikke skal ha avtaler med forsikringsselskapet fremgår også av lovutkastet § 5–2. På denne bakgrunn er det viktig for kunden å få opplysninger om forholdet mellom meglerforetaket og forsikringsselskapet de megler forsikringer for. Dersom meglerforetaket mottar provisjon eller godtgjørelse i en eller annen form fra forsikringsselskapet, kan dette ha innvirkning på meglers uavhengighet, og slike opplysninger kan igjen ha innvirkning på kundens valg av megler. Dette taler etter departementets syn for at meglere pålegges en opplysningsplikt.

Forsikringsagentene er forsikringsselskapenes forlengede arm, som handler for og på vegne av et forsikringsselskap. Agentforetaket er forpliktet avtalemessig til bare å formidle forsikringer for det aktuelle forsikringsselskap, og agentforetaket skal etter lovutkastet overfor kunden gjøre oppmerksom på denne avtalen. Agentforetakets tilknytning til forsikringsselskapet er dermed hele tiden klart forutsatt, og vil tydelig fremgå av opplysningene kunden mottar. Dette kan tale for at det ikke er hensiktsmessig å pålegge agentforetakene å opplyse om hvilke provisjoner og godtgjørelser foretaket mottar fra forsikringsselskapet de har avtale med. Videre viser departementet til at det kan være vanskelig å få frem sammenlignbare tall for kostnadene som henholdsvis meglere og agenter har ved formidling av forsikring. Dette bygger på at agentenes (virksomhet og) provisjon ofte vil dekke langt mer enn bare provisjon for selve salget, ettersom forsikringsselskapene også setter ut en del mer administrative oppgaver og skadebehandlingsoppgaver. En opplysningsplikt for agentene om provisjon de mottar fra forsikringsselskapet vil dermed kunne

ha liten verdi som sammenligningsgrunnlag, og kunne være lite hensiktsmessig i denne sammenheng. Et eventuelt krav om utskillelse av kostnadene knyttet til formidlingen av forsikringer som ville være sammenlignbart med meglernes kostnader, antas å være relativt kostbart og ikke stå i forhold til nytten ved en slik sammenligning.

Forskjellen i opplysningskravene for meglere og agenter vil isolert sett stride mot prinsippet om likebehandling av de ulike aktørene innenfor forsikringsformidling. Departementet er videre ikke uenig i at opplysningsplikt også for agentforetak vil kunne være av verdi for kundene og andre aktører i markedet. Departementet viser imidlertid til drøftelsen ovenfor, hvor det blant annet fremgår at agenter og meglere har ulike roller, og anser at en ulik regulering på dette punkt er godt begrunnet. Departementet vil derfor ikke foreslå en opplysningsplikt for forsikringsagenter om provisjon de mottar fra forsikringsselskapet.

Bestemmelsen om at forsikringsmeglerforetaket har tilsvarende informasjonsplikt som forsikringsselskap er foreslått videreført for forsikringsformidlingsforetak. Departementet anser det hensiktsmessig å videreføre gjeldende rett på dette punkt, og viser til at det er formidleren som har kontakt med kunden i de tilfeller der det brukes formidler. Det er dermed naturlig at formidleren «overtar» forsikringsselskapets informasjonskrav i slike tilfeller.

Opplysningskravene blir etter dette relativt omfattende og detaljerte. Av hensyn til en enkel og oversiktlig lovstruktur, foreslås det at departementet gis fullmakt til å fastsette nærmere regler om opplysningsplikt for meglere og agenter i forskrift i samsvar med det som er skissert overfor. Det vises til lovforslaget § 5–4, jf. § 7–7.

7 Filialetablering og grenseoverskridende virksomhet

7.1 Gjeldende rett

Forsikringsmeglerforskriften § 5 gir utenlandske forsikringsmeglerforetak med hovedsete i annen stat i EØS rett til å etablere filial og drive forsikringsmeglingsvirksomhet gjennom filialen her i riket eller drive grenseoverskridende virksomhet her i riket fra et etablert forretningssted i annen stat i EØS dersom forsikringsmeglingsforetaket har rett til å drive tilsvarende virksomhet i hjemlandet og er solvent.

7.2 Direktivet

Det følger av direktivet artikkel 3 nr. 5 at registrerte forsikrings- og gjenforsikringsmeglere skal kunne innlede og utøve forsikrings- og gjenforsikringsvirksomhet innenfor Fellesskapet i henhold til adgangen til å yte tjenester. Det følger videre av artikkel 6 at forsikrings- og gjenforsikringsmeglere som akter å utøve en virksomhet for første gang i henhold til adgangen til å yte tjenester eller etableringsadgangen, skal underrette vedkommende myndigheter i hjemstaten. Senest en måned etter denne underretningen skal vedkommende myndigheter underrette vedkommende myndigheter i enhver vertsstat som måtte ønske det, om forsikrings- eller gjenforsikringsmeglerens intensjon, og samtidig underrette den berørte megleren. Forsikrings- eller gjenforsikringsmegleren kan innlede virksomhet en måned etter den dato da vedkommende ble underrettet av vedkommende myndigheter i hjemstaten om at vertslandene er underrettet.

7.3 Høringsforslaget

Det foreslås å gjennomføre direktivbestemmelsene i to bestemmelser, en for forsikringsmeglerforetak registrert i Norge, og en for utenlandske foretak som ønsker å drive virksomhet her i landet. Det foreslås i tillegg at kravene om god meglerskikk, kravet om å gi kunden informasjon om plikt til å svare avgift til Norsk Naturskadepool samt plikten for forsikringsmeglerforetak til på anmodning fra Kredit-

tilsynet å gi opplysninger om virksomheten som tilsynet trenger for å føre tilsyn med foretaket skal gjelde også for utenlandske forsikringsformidlingsforetak.

Når det gjelder forsikringsmeglerforetak som er etablert i stat utenfor EØS-området, foreslås det at disse kan etablere filial her i landet etter særskilt tillatelse fra Kredittilsynet. Loven vil gjelde tilsvarende for disse så langt den passer.

7.4 Høringsinstansenes merknader

Norske Forsikringsmeglernes Forening uttaler at:

«Det er viktig at utenlandske forsikringsformidlere som arbeidet i det norske markedet, har samme informasjonsplikt ovenfor kunden, som de norske formidlere har. Det medfører at hele 5–4 må gjelde også for disse, ikke bare 5–3 nr. 7.»

7.5 Departementets vurdering

Bestemmelsene som er foreslått for grenseoverskridende virksomhet for forsikringsformidlere som er registrert i annen stat i EØS er en gjengivelse av tilsvarende direktivbestemmelser, og departementet slutter seg til dette forslaget. Departementet slutter seg videre til forslaget om at forsikringsformidlere etablert i annen stat utenfor EØS-området kan drive forsikringsformidlingsvirksomhet her i landet ved filial etter tillatelse fra Kredittilsynet.

Når det gjelder de krav som skal stilles til utenlandske forsikringsformidlingsforetaks informasjon til kunder, viser departementet til at direktivet åpner for at medlemsstatene kan kreve at utenlandske forsikringsformidlingsforetak følger nasjonal lovgivning så lenge det garanteres likebehandling av alle personer som utøver eller som har tillatelse til å utøve forsikringsformidling på det nasjonale markedet. Hensynet til kunden taler for at utenlandske forsikringsformidlingsforetak får tilsvarende krav som stilles til norske formidlingsforetak. Dette gir en likebehandling mellom norske og utenlandske foretak som konkurrerer på det samme markedet. Også utenlandske forsikringssselskap

som driver virksomhet i Norge har samme opplysningskrav som norske forsikringselskap. På denne bakgrunn foreslår departementet at reglene om god meglerskikk, reglene om hvilke forsikringselskap forsikringsformidlere kan formidle forsikring

til samt reglene om opplysningskrav også gjøres gjeldende for utenlandske forsikringsmeglere som driver formidlingsvirksomhet her i landet. Det vises til lovforslaget § 8–2 første ledd.

8 Klage på forsikringsformidler

8.1 Gjeldende rett

Kredittilsynet fører tilsyn med forsikringsmeglerforetak. Det følger av lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel mv. (kredittilsynsloven) § 3 første ledd at «tilsynet skal se til at de institusjoner det har tilsyn med, virker på hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov samt med den hensikt som ligger til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter». Dette innebærer at Kredittilsynet skal påse at forsikringsmeglerforetakene virker i samsvar med det regelverk som gjelder for deres virksomhet. Kredittilsynet vil i medhold av kredittilsynsloven kunne reagere overfor foretak som bryter det offentlige regelverket som regulerer dets virksomhet. Av offentligrettslige krav kan blant annet nevnes krav til god meglerskikk og krav om å opptre som et uavhengig mellomledd. Det faller imidlertid utenfor Kredittilsynets virkeområde å ta stilling i konkrete privatrettslige tvister mellom foretakene og deres kunder mv.

Det finnes for øvrig ikke noen spesiell klageordning for forsikringsmeglere etter forsikringsmeglingsforskriften.

8.2 Direktivet

Etter direktivet artikkel 10 skal medlemsstatene sørge for at det innføres fremgangsmåter som gir kunder og andre berørte parter, særlig forbrukersammenslutninger, muligheten til å inngi klager på forsikringsmeglere. I alle tilfeller skal klager besvares.

Direktivet artikkel 11 krever at medlemsstatene oppmuntrer til innføring av hensiktsmessige og effektive klage- og erstatningsordninger for utenrettslig løsning av tvister mellom forsikringsmeglere og kunder. Dette kan skje ved bruk av eksisterende organer der dette er hensiktsmessig. Medlemsstatene skal videre oppmuntre til samarbeid mellom disse organene i forbindelse med løsning av tverrnasjonale tvister.

8.3 Høringsforslaget

I høringsnotatet uttales følgende:

«Forsikringsklagekontoret (FKK) og Forsikringsskadenemnda (FSN) er opprettet ved avtale mellom Forbrukerrådet og Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH). I dag er også Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) avtalepart. FKK bistår forbrukere og næringsdrivende som ikke kommer til enighet med sitt forsikringsselskap om forsikringsoppgjør eller forsikringsavtalespørsmål. FKK er også sekretariat for FSN. FSN gir uttalelser vedrørende forståelsen av forsikringsvilkår og lovgivning i forbindelse med konkrete saker. Nemndsuttalelsene er rådgivende, men følges som hovedregel av forsikringsselskapene. Avgjørelsene kan overprøves av domstolene.

Hjemmelen for opprettelse av FSN, samt angivelse av kompetanseområde, fremgår av forsikringsavtaleloven § 20-I. Bestemmelsen lyder:

«Dersom det på grunnlag av avtale mellom selskapenes organisasjoner og forsikringstakernes organisasjoner eller Forbrukerrådet er etablert en nemnd for behandling av tvister i forsikring, og vedtektene er godkjent av Kongen, kan hver av partene kreve nemndbehandling av en tvist hvor nemnda er kompetent. Så lenge en tvist er til behandling i nemnda, kan ikke selskapet bringe den inn for de alminnelige domstoler. En sak som nemnda har realitetsbehandlet, kan bringes direkte inn for tingrett.

Det følger av bestemmelsen at FSN har kompetanse til å behandle «tvister i forsikring». Med dette forstås tvister mellom partene i en forsikringsavtale, dvs. mellom forsikringsselskap og forsikringstaker, sikrede eller andre som har rettigheter i henhold til forsikringsavtalen. Tvister mellom forsikringsmegler og kunde faller utenfor organets kompetanse, da forsikringsmegleren ikke er part i forsikringsavtalen. Tvister som har oppstått som følge av en agents handlinger vil imidlertid i all hovedsak falle innenfor FSN's kompetanse, da agenten handler på vegne av selskapet.

Videre fremgår det av forsikringsavtaleloven § 20-1 at nemnden kan opprettes på grunnlag av en avtale mellom «selskapenes organisasjoner og forsikringstakernes organisasjoner eller Forbrukerrådet». Som nevnt er FSN oppret-

tet ved avtale mellom Forbrukerrådet, FNH og NHO. Dersom nemnden også skal behandle klager på forsikrings- og gjenforsikringsmeglere, er det naturlig at Norske Forsikringsmeglernes Forening også blir part i opprettelsesavtalen. Dette innebærer i tilfelle at forsikringsavtaleloven § 20–1 må endres på dette punkt.

Som det fremgår av det ovennevnte vil enkelte klager fra brukere av forsikringsformidlingstjenester kunne bli behandlet av Kredittilsynet, og enkelte av FSN. Noen klager vil imidlertid falle utenfor begge organers kompetanse. Etter ordlyden i direktivet skal alle klager behandles. Kredittilsynet er på denne bakgrunn kommet til at gjennomføringen av direktivet medfører at denten må det opprettes et nytt klageorgan, eller så må kompetanseområde til et av de eksisterende organer utvides.

Dersom det besluttes å utvide kompetanseområde til et av de eksisterende organer finner Kredittilsynet at det vil være mest naturlig at oppgaven legges til FSN. Dette begrunnes blant annet med at medlemsstatene i henhold til direktivet skal oppmuntre til innføring av hensiktsmessige og effektive klage- og erstatningsordninger for utenrettslig løsning av tvister ved bruk av eksisterende organer når dette er hensiktsmessig. Det må imidlertid understrekes at utvidelse av FSN's kompetanseområde vil kunne medføre visse vanskeligheter, blant annet vil Norske Forsikringsmeglernes Forening måtte bli part i opprettelsesavtalen for nemnden. Videre må det antas at FSN må bygge opp ny kompetanse for å behandle denne type klagesaker.

Det foreslås på denne bakgrunn en lovendring i forsikringsavtaleloven § 20–1, som muliggjør at Norske Forsikringsmeglernes Forening blir part i avtalen for nemnden.»

8.4 Høringsinstansenes merknader

Norske Forsikringsmeglernes forening har følgende uttalelse til forslaget:

«Når det gjelder muligheter for inngi klager på forsikringsformidlere, henvises det i høringsnotatet kun til artikkel 10 og 11 i Direktivet. Disse er imidlertid forholdsvis vage. Forøvrig henvises det til Lov om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel m.v. (kredittilsynsloven) – § 3, første ledd:

«Tilsynet skal se til at de institusjoner det har tilsyn med, virker på hensiktsmessig og be-

tryggende måte i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov samt med den hensikt som ligger til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter.»

NFF spør seg om hvordan dette stiller seg for utenlandske selskaper som er representert i Norge. Skal norsk rett gjelde eller skal selskaps hjemlands rett gjelde?

Når det gjelder klageadgang knyttet til forsikringsformidlere, foreslås det i høringsutkastet at NFF blir part i avtalen for Forsikringsklagenemnda (FSN). NFF tror ikke dette er det mest hensiktsmessige, i og med at det hovedsakelig er forbrukerorienterte saker som behandles der.

Forsikringsmeglernes arbeider i alt vesentlig for næringslivskunder. Derfor er ikke forbrukerhensynet så relevant for denne bransjen. Vi mener derfor at foreningen heller bør bygge videre på sitt eget Ethiske Råd og styrke dette ytterligere – ikke minst når det gjelder sammenhengningen.»

8.5 Departementets vurdering

For så vidt gjelder klageordning for kunder av forsikringsagenter, er disse etter det departementet kjenner til dekket av ordningen med Forsikringsklagekontoret og Forsikringsskadenemnda. Departementet legger dermed til grunn at det ikke er nødvendig å etablere noen særskilt klageordning eller annen ordning for utenrettslig tvisteløsning for forsikringsagenter som nå eksisterer.

Med hensyn til forsikringsmeglere viser departementet til høringsuttalelsen fra Norske Forsikringsmeglernes Forening, og ser at det kan stilles spørsmål ved hvorvidt det er hensiktsmessig å legge klageordningen til Forsikringsskadenemnda. Dette begrunnes særlig i at Forsikringsskadenemnda først og fremst har kompetanse til å behandle forbrukersaker, og at det derfor må bygges opp ny kompetanse i organet dersom organet også skal behandle klager fra næringskunder.

Departementet anser det nødvendig å vurdere alternative løsninger til å legge klageordningen for forsikringsmeglere til FSN. Departementet foreslår derfor at Finansdepartementet gis kompetanse til i forskrift å fastsette nærmere regler for en klageordning i samsvar med kravene i direktivet. Det vises til lovforslaget § 9–1.

9 Økonomiske og administrative konsekvenser

9.1 Økonomiske og administrative konsekvenser for myndighetene

Kredittilsynet har i dag registrert 52 forsikringsmeglerforetak. Forslaget til ny lov om forsikringsformidling medfører at definisjonen av forsikringsmegler også skal omfatte forsikringsrådgivere, som i dag ikke er registrert. Det finnes imidlertid ingen oversikt over hvor mange forsikringsrådgivere som opererer i markedet i dag. Det er heller ikke mulig å si hvor mange som vil fortsette virksomheten under de nye krav som nå stilles. Det må antas at det må brukes en del ressurser for å registrere og føre tilsyn med de virksomheter som velger å fortsette etter at nye regler trer i kraft. Videre forutsetter forslaget at Kredittilsynet skal registrere og ha tilsyn med gjenforsikringsmeglere. Det antas at noen av de forsikringsmeglerforetak som i dag er registrert også driver med gjenforsikringsmegling, og at det ikke er noen aktører av denne art i markedet utover disse.

Det må forutsettes at Kredittilsynet på stedlige inspeksjoner hos forsikringsselskapene må bruke ressurser for å kontrollere hvordan forsikringsselskapene har organisert registrene, og de prosedyrene de har etablert for å kontrollere at forsikringsagentene faktisk oppfyller kravene i lovutkastet knyttet til egnethet, klientmidler, forsikringer mv.

9.2 Økonomiske og administrative konsekvenser for private aktører

For de aktørene som omfattes av lovforslaget vil forslaget kunne ha ulike økonomiske og administrative konsekvenser.

For forsikringsmeglere synes konsekvensene å være begrensede da lovforslaget ikke pålegger disse vesentlige endrede rammevilkår. Det kan imidlertid tenkes at forslaget om ansvarsforsikring, som skal avløse gjeldende bestemmelser om sikkerhetsstillelse for forsikringsmeglere, vil gi en billigere forsikring.

Forsikringsagenter er i dag ikke regulert. Det er antatt at 200–250 agenturer vil omfattes. Videre vil 30–50 banker som igjen har 700–900 filialer omfattes. Antallet bilforhandlere, eiendomsmeglere mv. som antas omfattet av lovforslaget er anslått til 2000–2500 personer.

Forsikringsselskapene vil måtte bruke noe ressurser på å opprette registre. De skal også sørge for at forsikringsagentene oppfyller lovutkastets krav før de registrerer disse. Det må imidlertid antas at forsikringsselskapene også i dag stiller krav til sine distribusjonskanaler. Forsikringsagentforetakene vil også måtte regne med å bruke ressurser på å oppfylle lovutkastets krav til egnethet, klientkontoer, forsikringer, mv. Med det opplegg som er foreslått og bruk av elektroniske hjelpemidler kan likevel de økonomiske og administrative utgiftene for de berørte private aktørene være begrensende.

10 Merknader til de enkelte bestemmelser

Til kapittel 1

Til § 1–1

Første ledd angir lovens anvendelsesområde, som er formidling av direkte forsikring og gjenforsikring.

Annet ledd fastsetter unntak fra lovens anvendelsesområde. I nr. 1 unntas virksomhet som utøves av et forsikringsselskap eller ansatt i et forsikringsselskap, som handler på forsikringsselskapets ansvar. Bestemmelsen svarer til direktivet artikkel 2 nr. 3 annet ledd.

Bestemmelsen i nr. 2 svarer til første alternativ i artikkel 2 nr. 3 tredje ledd. Bestemmelsen kommer til anvendelse når man som ledd i annen yrkesvirksomhet gir opplysninger dersom formålet ikke er å bistå kunden med inngåelse eller gjennomføring av en forsikringsavtale. Det er et vilkår for at unntaket kommer til anvendelse at rådgivningen skjer leilighetsvis. Det vises til fortalen til direktivet punkt 12, som anfører at direktivet ikke bør få anvendelse på personer med annen yrkesvirksomhet, som for eksempel skatteekspert eller revisorer, som ved enkelte anledninger gir råd om forsikringsdekning som ledd i sin vanlige yrkesvirksomhet, for eksempel om skatteplanlegging.

I nr. 3 gis et unntak for formidling av generell informasjon. Dette anses å være en rimelig avgrensning mot «annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av forsikringsavtaler» i § 1–2 nr. 1. Det vises til fortalen til direktivet punkt 12, der det fremkommer at direktivet heller bør ikke få anvendelse på personer som bare gir generelle opplysninger om forsikringsprodukter, forutsatt at formålet med denne virksomheten ikke er å hjelpe kunden med å inngå eller oppfylle en forsikrings- eller gjenforsikringsavtale.

I nr. 4 foreslås i samsvar med direktiv om forsikringsmegling artikkel 2 nr. 3 tredje ledd og fortalen til direktivet at regelverket ikke får anvendelse på virksomhet som består i å foreta en yrkesmessig skadebehandling for et forsikringsformidlingsforetak eller taksering og sakkyndig vurdering av skader.

Bestemmelsen i tredje ledd svarer til direktivet artikkel 1 nr. 2 og fastsetter at regelverket ikke behøver gjøres gjeldende for personer som utøver for-

sikringsformidling som aksessorisk virksomhet når visse uttrykkelige fastsatte vilkår er oppfylt. Alle vilkårene må være oppfylt for at unntaket skal komme til anvendelse. Bestemmelsen tar sikte på å gi selgere av vaskemaskiner og TV mv. mulighet til å selge forsikringer, som bygger videre på selgers kontraktsrettslige ansvar, knyttet til det produkt de selger. Et av vilkårene for at bestemmelsen kommer til anvendelse er at det ikke formidles ansvarsforsikring. Bilforhandlere som formidler ansvarsforsikring omfattes dermed ikke av unntaket. Det følger imidlertid av tredje ledd nr. 5 alternativ ii at reiseforsikring skal være unntatt selv om de formidler ansvarsforsikring, forutsatt at livs- eller ansvarsforsikringen er underordnet hoveddekningen, se omtale ovenfor i kapittel 3.6.3.

Til § 1–2

Bestemmelsen inneholder definisjoner knyttet til forsikringsformidling. I nr. 1 defineres hva som forstås med formidling av forsikring. Forsikringsformidling er en samlebetegnelse på forsikringsmegling, gjenforsikringsmegling, forsikringsrådgivning og forsikringsagentvirksomhet. Definisjonen er en gjengivelse av direktivet artikkel 2 nr. 3 første ledd.

Det fremgår av definisjonen at virksomheten skal være ervervsmessig. Med ervervsmessig forstås virksomhet som består i å yte forsikringsformidlings-tjenester til tredjemann mot vederlag, enten i form av penger eller en annen form for avtalt økonomisk fordel som er knyttet til ytelsen.

I nr. 2 defineres forsikringsmegling. Forsikringsmeglervirksomhet er i dag regulert av forskrift om forsikringsmegling. I forhold til anvendelsesområdet for den gjeldende forskriften innebærer definisjonen i utkastet en utvidelse ved at også forsikringsrådgivning omfattes. Dersom forsikringsmegleren gir råd til sine kunder basert på at forsikringsløsninger fra ett eller flere selskap uten at han er avtalemessig forpliktet til å presentere løsninger kun fra disse selskapene, kan dette få innvirkning på de rådene megleren gir sine kunder. Dette vil kunne være tilfelle for enkelte spesialdekninger der det er et begrenset antall tilbydere i markedet, eller at forsikringsmegleren har erfaring

som tilsier at et begrenset antall tilbydere vil gi et tilstrekkelig godt grunnlag, dvs. at den mulige gevinst ved som kan ligge i å finne et gunstigere tilbud ikke anses å stå i forhold til de økte kostnadene ved å gjennomgå flere tilbud.

I nr. 3 defineres gjenforsikringsmegling. Dette er definert som forsikringsmegling, men det er i definisjonen presisert at rådgivningen ytes til forsikringsselskaper i forbindelse med inngåelse av gjenforsikringskontrakter.

I nr. 4 defineres forsikringsagentvirksomhet. Forsikringsagentvirksomhet har ikke tidligere vært regulert i norsk rett, men foreslås omfattet for å gjennomføre direktivet artikkel 1 nr. 1. Denne gruppe virksomhet defineres som ervervsmessig formidling av forsikring for og på vegne av et eller flere forsikringsselskap. Forutsetningen for å falle inn under denne kategorien er at virksomheten har en avtale med et eller flere forsikringsselskap om å formidle disse selskapenes produkter. Forsikringsagenten handler fullt og helt på forsikringsselskapets ansvar.

Til kapittel 2

Til § 2–1

Bestemmelsen viderefører i stor grad de gjeldende regler i forskrift om forsikringsmegling om tillatelse og registrering av virksomheten, men slik at kravet utvides til også å gjelde for dem som driver forsikringsrådgivning, jf. definisjonen av forsikringsmegling i § 1–2 nr. 2. Det er kun for foretak det kreves slik tillatelse, den enkelte megler som er ansatt i slike foretak trenger ikke verken registrere seg eller søke om tillatelse fra Kredittilsynet. Tilsynet skal registrere foretaket og den eller de i ledelsen som er ansvarlig for forsikringsmeglingen. Det vises til omtale i kapittel 4.5 ovenfor.

Annet ledd fastsetter hva søknad om slik tillatelse skal inneholde.

Til § 2–2

Bestemmelsen fastsetter vilkårene for tillatelse til å drive forsikringsmeglervirksomhet. Samtlige vilkår i første ledd må være oppfylt for at tillatelse skal kunne gis. Det nærmere innholdet i vilkårene er fastsatt i kapittel 3 og 4 i loven. Det vises til omtale i kapittel 5 ovenfor.

Til kapittel 3

Til § 3–1

Bestemmelsen fastsetter at daglig leder og eventuelt annen person som faktisk leder virksomheten til

enhver tid skal ha generell kunnskap om forsikringsmegling. Det vil i mange tilfeller kunne være tilstrekkelig at daglig leder har en generell viten om forsikringsmegling i tillegg til eksempelvis kunnskap om økonomi og organisasjonsledelse. Det vises til omtalen i avsnitt 5.1 ovenfor.

Til § 3–2

Bestemmelsen oppstiller kvalifikasjonskrav til forsikringsmeglere. Det vises til omtalen i avsnitt 5.1 ovenfor.

Til § 3–3

Forsikringsmeglere og den eller de i ledelsen som er ansvarlig for forsikringsmeglingen skal ha hederligandel. Et minstekrav er at man ikke står oppført i strafferegisteret med alvorlige straffbare forhold knyttet til formuesforbrytelser eller andre forbrytelser i forbindelse med finansiell virksomhet. Videre skal en forsikringsmegler ikke være under konkursbehandling.

Annet ledd er utformet som tilsvarende bestemmelser i forsikringsvirksomhetsloven § 2–1 annet ledd nr. 2 og 3, finansieringsvirksomhetsloven § 3–3 tredje ledd nr. 2 og 3 samt sparebankloven § 3 og forretningsbankloven § 8a.

Det vises til omtalen i avsnitt 5.1 ovenfor.

Til kapittel 4

Til § 4–1

Bestemmelsen stiller krav om at forsikringsmeglerforetaket skal sørge for at virksomheten er forsikret i henhold til gjeldende krav før virksomheten startes og så lenge virksomheten utøves. Kravene til forsikringen går ellers fram av §§ 4–2 til 4–5. Forsikringer for forsikringsmeglervirksomheten må tegnes i et forsikringsselskap som har hovedsete i en EØS-stat, og som har tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet i og underlagt tilsynsmyndighet i en EØS-stat. Bestemmelsen krever videre at bevis for at forsikringsmeglerforetaket er forsikret i henhold til gjeldende rett sendes Kredittilsynet hvert år. Det vises til omtalen i kapittel 5.2 ovenfor.

Til § 4–2

Bestemmelsen stiller krav om at forsikringsmeglerforetaket skal tegne ansvarsforsikring som dekker erstatningsansvar foretaket pådrar seg under utøvelse av forsikringsmeglervirksomheten. Forsikringen skal dekke både simpel og grov uaktsomhet, men ikke forsett.

Foretak som håndterer klientmidler skal i tillegg tegne forsikring som dekker underslag av klientmidler. Begge forsikringer skal kun gjelde til fordel for oppdragsgiver, det vil si forsikringsmeglerforetakets kunder, eller andre som utleder rett fra kunden. Det vises for øvrig til omtale under avsnitt 5.2 ovenfor.

Til § 4–3

Bestemmelsen fastslår at det er forsikringsselskapet som forsikringsmeglerforetaket har på tidspunktet da skadelidte fremsetter krav om erstatning som er ansvarlig overfor skadelidte. For adgangen til å fremsette krav gjelder for øvrig reglene i lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer.

Til § 4–4

Bestemmelsen fastslår at forsikringen som kreves etter § 4–2 skal dekke minimum de beløp som er fastsatt i forskrift. Grunnen til at disse beløpene foreslås gitt i forskrift er at beløpene etter direktivet skal reguleres hvert femte år etter direktivets ikrafttredelse jf. direktivet artikkel 4 nr. 7, og fastsettelse i forskrift gjør det enklere å regulere disse beløpene i samsvar med direktivet.

Forsikringen som dekker underslag skal dekke minst 75 % av innestående beløp på klientkontoen ved utløpet av siste kvartal før forsikringen tegnes. Slike forsikringer er ettårige og tegnes årlig.

Til § 4–5

Bestemmelsen gir skadelidte mulighet til å kreve dekning direkte fra forsikringsselskapet uten først å ha rettet krav mot forsikringsmeglerforetaket. Videre fastslås det at forsikringsselskapet ikke kan gjøre gjeldende andre innsigelser overfor skadelidte enn de innsigelser forsikringsmeglerforetaket selv har i forhold til skadelidte. Bestemmelsene viderefører i stor grad de krav som er satt til sikkerhetsstilelsen i gjeldende forsikringsmeglerforskrift.

Dersom forsikringsformidlingsvirksomheten opphører, er det viktig at kundene er sikret i noen tid etterpå mot tap som er oppstått ved foretakets utøvelse av forsikringsformidlingsvirksomheten. Det foreslås derfor at forsikringen skal dekke krav som fremsettes mot det sikrede foretak i inntil fem år etter at foretakets virksomhet er opphørt.

Det følger av lov 27. november 1992 nr. 111 om lovvalg i forsikring § 6 at for lovpliktige forsikringer skal alle ufravelige regler i det land som pålegger forsikringsplikten anvendes. Dersom et forsik-

ringmeglerforetak tegner sin ansvarsforsikring i et utenlands forsikringsselskap, vil altså likevel de ufravelige kravene i den norske forsikringsformidlerloven gjelde.

Forsikringsavtaleloven har også regler om ansvarsforsikringer i §§ 7–6 til 7–8. Forsikringsavtaleloven vil utfylle lovforslagets regler så langt de passer. Det vises for øvrig til omtalen under avsnitt 5.2 ovenfor.

Til kapittel 5

Til § 5–1

Bestemmelsen viderefører kravet i forsikringsmeglerforskriften om at klientmidler som forsikringsmeglerforetaket håndterer, skal holdes atskilt fra foretakets egne midler på egen konto. En klientkonto skal være merket som klientkonto, og banken må avgi en erklæring hvor den fraskriver seg motregningsretten i kontoen. Bestemmelsen gjennomfører direktivets krav i artikkel 4 nr. 4 om at medlemsstatene skal treffe «alle de tiltak som er nødvendige» for å beskytte kunder mot forsikringsmeglerens manglende evne til å overføre premien til forsikringsforetaket, eller til å overføre erstatningsbeløpet eller en tilbakebetaling av premien til den forsikrede. Direktivet oppstiller fire alternative måter å oppfylle disse kravene på, og kravet til klientkonto er ett av disse.

Til § 5–2

Bestemmelsen viderefører med noen tilpasninger gjeldende regler om god meglerskikk i forsikringsmeglerforskriften.

Til § 5–3

Bestemmelsen fastsetter hvilke forsikringsselskap en forsikringsmegler kan megle forsikringer til. Bestemmelsen viderefører gjeldende forskrift om forsikringsmegling §§ 9, 10 og 11.

Til § 5–4

I bestemmelsen foreslås å gi departementet fullmakt til å fastsette forskrift med nærmere krav til meglers opplysningsplikt. Det vises til omtale under avsnitt 6.5 overfor.

Til § 5–5

Bestemmelsen svarer til direktivet artikkel 13, og gir regler om hvordan informasjonen skal gis til

kunden. Kravet er oppfylt når informasjonen formidles på papir eller et annet varig medium som er disponibelt og tilgjengelig for kunden. Varig medium er i direktivet definert som alle medier som gjør det mulig for forbrukeren å lagre opplysninger som er rettet til vedkommende personlig, på en slik måte at opplysningene er tilgjengelige til framtidig bruk i et tidsrom som er tilpasset formålet med dem, og som gir mulighet til uendret reproduksjon av de lagrede opplysningene. Varige medier omfatter særlig disketter, CD-ROM, DVD og harddisker i datamaskiner der elektronisk post lagres, men ikke nettsteder med mindre disse oppfyller kriteriene som nevnt ovenfor.

Kravet i første ledd kan fravikes når kunden ber om det eller når umiddelbar dekning er nødvendig. I slike tilfeller skal informasjonen formidles til kunden, umiddelbart etter inngåelsen av forsikringsavtalen.

Direktivet artikkel 13 nr. 3 stiller krav om at forhåndsinformasjon til kunden gis i samsvar med felleskapsbestemmelsene om fjernsalg av finansielle tjenester ved telefonsalg. Bestemmelsen er gjennomført i norsk rett i lov 21. desember 2000 nr. 105 om lov om opplysningsplikt og angrerett mv. ved fjernsalg og salg utenfor fast utsalgssted (angrerett-loven).

Til § 5–6

Bestemmelsen er en videreføring av § 25 i gjeldende forskrift om forsikringsmegling.

Til § 5–7

Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende § 25 i forskrift om forsikringsmegling. Bestemmelsen gjennomfører for øvrig artikkel 7.

Det følger av bestemmelsens første ledd at forsikringsmøterforetaket plikter å rapportere årlig til Kredittilsynet. Kredittilsynet har ved forskrift 2. desember 1997 nr. 1282 om rapportering til forsikringsmeglerforetak gitt nærmere regler om denne rapporteringen, jf. Kredittilsynets rundskriv nr. 35/97.

I henhold til bestemmelsens annet ledd plikter forsikringsmeglerforetaket på oppfordring å gi de opplysningene som Kredittilsynet trenger for å føre tilsyn med foretakene.

Til kapittel 6

Til § 6–1

Gjeldende forskrift om forsikringsmegling regulerer kun megling av direkte forsikring. Forslaget til

lov om forsikringsformidling omfatter også forsikringsformidling av gjenforsikring. Dette er i samsvar med direktivet. Det foreslås derfor i bestemmelsens første ledd at reglene som omhandler tillatelse og registrering av megling av direkte forsikring også skal gjelde for gjenforsikringsmeglere. Videre skal gjenforsikringsmegleren oppfylle de samme kravene til egnethet som forsikringsformidlere. Det foreslås at direktivets mulighet for å frita gjenforsikringsmeglere fra informasjonsplikten innføres. Begrunnelsen for dette er at gjenforsikringsmeglerens kunder er forsikringsselskapene, som ikke har det samme behovet for informasjon som kundene til forsikringsmeglere som megler direkte forsikring.

I annet ledd foreslås det at Kredittilsynet kan fastsette særlig regler for eller unntak fra første ledd under hensyn til de særlige forhold som gjør seg gjeldende for gjenforsikringsmeglere. Det kan for eksempel tenkes at gjenforsikringsmeglere bør unntas fra § 5–3, da det kan være upraktisk om re-assuransse ikke kan megles til forsikringsselskap i stat utenfor EØS.

Det vises for øvrig til omtalen under kapittel 3.3 ovenfor.

Til kapittel 7

Til § 7–1

Det foreslås i første ledd at forsikringsselskapet skal registrere agentvirksomhet de inngår avtale om formidling med i et offentlig tilgjengelig register. Det er agentvirksomheten og daglig leder og person som faktisk leder virksomheten som skal registreres. Forsikringsagenter er verken registreringspliktige eller kan kreve å bli registrert. Det er et vilkår for at et forsikringsselskap kan inngå avtale med en forsikringsagentvirksomhet, at forsikringsagentvirksomheten overfor forsikringsselskapet, godtgjøre at de ansvarlige i ledelsen og de ansatte i forsikringsagentvirksomheten oppfyller kravene til kunnskap og vandel, jf. § 7–2.

I annet ledd presiseres at det ved registreringen av forsikringsagentvirksomheten etableres et fullmaktsforhold mellom forsikringsselskapet og forsikringsagentvirksomheten. Forsikringsselskapets ansvar for forsikringsagentvirksomheten følger av de alminnelige regler om fullmaktsforhold.

Tredje ledd gir en bestemmelse om underagenter.

Bestemmelsens siste ledd gir fullmakt til departementet til å fastsette nærmere regler om føring av registre. Forslaget er omtalt under kapittel 4 ovenfor.

Til § 7–2

Etter nr. 1 pålegges forsikringsagentvirksomheten å godtgjøre overfor forsikringsselskapet at det finnes personer i ledelsen som har generell kunnskap om virksomheten. For å sikre kundene relevant informasjon om forsikringsproduktene som virksomheten formidler, er det i nr. 2 angitt at forsikringsagenter skal ha kunnskap og kompetanse om type virksomhet og de typer forsikringsprodukter som formidles. Hva som kreves er fastsatt i § 7–3.

Til § 7–3

Det er foreslått et lavere nivå for krav til kunnskap og kompetanse til agenter enn det som stilles til forsikringsmeglere. Det følger av tredje ledd at Kredittilsynet kan fastsette nærmere regler om hvilken kunnskap og kompetanse forsikringsagenten skal besitte. Bestemmelsen åpner opp for at man kan tilpasse kunnskaps- og kompetansekravene til den type virksomhet og de typer forsikringsprodukter som formidles.

Til § 7–4

Forsikringsselskapene har etter denne bestemmelsen ikke adgang til å registrere en virksomhet som ikke oppfyller kravene i §§ 7–2 og 7–3.

Til § 7–5

Bestemmelsen oppstiller et krav om at agenten stiller en sikkerhet som nevnt i kapittel 4 dersom forsikringsselskapet ikke påtar seg ansvaret for å dekke erstatningsansvar. Bestemmelsen svarer til direktivet artikkel 4 nr. 3 som krever at forsikringsformidlere skal ha en ansvarsforsikring, med mindre en slik garanti allerede er besørget av et forsikringsforetak, gjenforsikringsforetak eller et annet foretak som forsikrings- eller gjenforsikringsmeglerne handler på vegne av, eller som forsikrings- eller gjenforsikringsmegleren har fullmakt til å handle for, eller et slikt foretak har påtatt seg fullt ansvar for meglerens ansvar.

Til § 7–6

Bestemmelsen stiller krav om klientkonto i de tilfellene der agenten krever inn premier.

Til § 7–7

Gjennom henvisningen til §§ 5–3 til 5–5 er bestemmelsene om hvilke forsikringsselskap meglerfore-

taket kan megle til og bestemmelsene om informasjonsplikt gitt tilsvarende anvendelse for agenter.

Bestemmelsen i § 5–3 regulerer hvilke forsikringsselskap forsikringsagenten kan formidle forsikringer for. Spørsmål om utenlandsk forsikringsselskap trenger konsesjon, må derimot avgjøres etter regler i forsikringsvirksomhetsloven.

Når det gjelder opplysningskrav til agenter vises det til drøftelsen i kapittel 6.5 ovenfor.

Til § 7–8

I henhold til denne bestemmelsen plikter forsikringsagentvirksomheten å redegjøre for de prosedyrer de anvender for å oppfylle de kravene som stilles i kapitlet dersom Kredittilsynet anmoder om dette. Ut over dette er det lagt opp til at det er forsikringsselskapene som skal være ansvarlige for å se til at deres agenter oppfyller kravene. Det må derfor kunne antas at tilsynsoppgavene her dels vil kunne ivaretas gjennom en form for dokumentbasert kontroll og dels ved at Kredittilsynet under inspeksjon i forsikringsselskapene etterprøver hvordan disse følger opp sitt ansvar for agentenes virksomhet.

Til § 7–9

Bestemmelsen gir hjemmel til at Kredittilsynet kan fastsette særlige regler for å lempe på kravene som kapittel 7 oppstiller, for agenter som utøver agentvirksomheten i tillegg til sin yrkesmessige hovedvirksomhet. Man har tenkt på de tilfellene som direktivet artikkel 2 nr. 7 første ledd definerer som følgende:

«enhver person som utøver forsikringsmegling i tillegg til sin yrkesmessige hovedvirksomhet, og som handler på ett eller flere forsikringsforetaks ansvar for de produkter som angår de respektive forsikringsforetak, dersom forsikringen utgjør et supplement til varer eller tjenester som leveres i forbindelse med denne yrkesmessige hovedvirksomheten, og personen ikke krever inn premier eller beløp til kunden.» Det vil særlig være bilselgere og bankassuransere denne bestemmelsen vil være aktuell for.

Til § 7–10

Bestemmelsen regulerer agentforetak som har avtale om formidling med forsikringsselskap med hovedsete utenfor Norge. Slike agentforetak skal registreres av Kredittilsynet, med mindre forsikringsselskapet har hovedsete i et EØS-land og er registrert i forsikringsselskapets hjemland etter de reg-

ler som er fastsatt for registrering der. For agentvirksomheter som registreres av Kredittilsynet, vil kapittel 7 gjelde tilsvarende.

Bestemmelsen i § 7-7 vil for øvrig sette begrensninger for hvilke forsikringsselskap et agentforetak registrert i Norge kan formidle forsikringer for.

Generalagenter som leder filial for forsikringsselskap med hovedsete utenfor som har konsesjon til å drive forsikringsvirksomhet her i landet etter forsikringsvirksomhetsloven kapittel 12, reguleres for øvrig av forsikringsvirksomhetsloven og ikke lov om forsikringsformidling.

Til kapittel 8

Til § 8-1

Etter første ledd skal den som ønsker å danne forsikringsformidling i utlandet, gi Kredittilsynet melding om dette.

Andre og tredje ledd gjennomfører prinsippet om gjensidig anerkjennelse av retten for norske forsikringsmeglere og gjenforsikringsmeglere til å drive virksomhet i andre medlemsstater basert på tillatelsen fra Kredittilsynet. Forslaget gjennomfører også tilsvarende rett for norske agentvirksomheter som oppfyller vilkårene i loven og er registrert hos det forsikringsselskapet agentvirksomheten handler på vegne av. Virksomheten i andre EØS land kan drives i henhold til reglene om filialetablering eller grenseoverskridende virksomhet. Reglene gjelder ikke rett til å etablere datterselskap.

Forsikringsformidler som vil drive grenseoverskridende virksomhet eller etablere filial i andre EØS land skal i henhold til annet ledd som et minimum underrette Kredittilsynet om i hvilken stat filialen ønskes etablert eller hvilken stat virksomheten ønskes påbegynt. Det foreslås at Kredittilsynet kan gi nærmere regler om hva meldingen skal inneholde, jf. første ledd.

Kredittilsynet skal i henhold til tredje ledd senest en måned etter mottakelsen underrette vedkommende vertslandsmyndighet dersom det aktuelle vertsland ønsker slik underretning. Forsikringsformidleren skal samtidig underrettes. Forsikringsformidler kan innlede sin virksomhet en måned etter den dato vedkommende ble underrettet av Kredittilsynet, og kan innlede virksomheten umiddelbart dersom det aktuelle vertsland ikke ønsker slik underretning.

I fjerde ledd foreslås det at Kredittilsynet skal gis melding dersom det skjer endringer i de forhold som er meldepliktige. Beslutning om avvik-

ling av en etablert filial vil være omfattet av denne bestemmelse. Direktivet inneholder ikke en slik presisering.

Femte ledd er en videreføring av § 8 annet ledd i gjeldende forskrift, som gjelder tilsyn med meglerforetakets plasseringer av forsikring i forsikringsselskap utenfor EØS. Bestemmelsen skiller mellom forsikringsselskap i og utenfor EØS-land, fordi Kredittilsynet ikke kan forby megling til forsikringsselskap i EØS som har ubetryggende premier.

Til § 8-2

Første ledd gjelder forsikringsmeglere som er registrert i andre EØS-land. De har på tilsvarende måte som de norske rett til å drive grenseoverskridende virksomhet eller etablere filial her i riket basert på tillatelsen i hjemlandet. Bestemmelsen angir videre hvilke regler som gjelder for forsikringsmeglere som er registrert i andre EØS-land som driver virksomhet i Norge. Etter forslaget skal også virksomheter registrert i andre EØS-land drive virksomheten i Norge i henhold til god meglerskikk. Hensynet bak regelen er å beskytte forbrukere samt å ivareta markedsdisiplinen blant forsikringsmeglere. Begrensningene for hvilke forsikringsselskap forsikringsmegleren kan megle til, jf. § 5-3 vil gjelde tilsvarende for EØS-registrerte meglere som etablerer seg i Norge. Videre pålegges også forsikringsformidlingsforetak som er registrert i andre EØS-land opplysningsplikt etter § 5-4. Dette anses hensiktsmessig for å ivareta kundene i det norske markedets behov for informasjon også i tilfeller der forsikringsformidler er registrert utenlands. Videre foreslås det i første ledd at departementet kan gi nærmere regler om anvendelsen av nevnte lovbestemmelser på utenlandske virksomheter og kan gjøre unntak fra bestemmelsene dersom en forsikringsmegler er underlagt tilsvarende bestemmelser i henhold til hjemlandets lovgivning. Dette kan for eksempel være praktisk i forhold til bestemmelser om informasjonsplikt.

Etter lovforslaget § 5-6 skal forsikringsmeglerforetaket ved utføringen av megleroppdraget opplyse Norsk Naturskadepool om brannskadeforsikring på ting her i riket som megles til forsikringsselskap som ikke er medlem av Norsk Naturskadepool. Det foreslås at denne reglen også bør gjelde for utenlandske selskaper i Norge. De samme hensyn og vurderinger gjør seg i hovedsak også gjeldende i forhold til utenlandsregistrerte forsikringsmeglernes opplysningsplikt til Naturskadepoolen som for norskregistrerte.

Det foreslås i annet ledd at utenlandske agent-

virksomheter registrert innen EØS vil har rett til å etablere filial eller drive virksomhet i Norge dersom de har gitt melding om dette til vedkommende myndighet i eget hjemland. Det er neppe hensiktsmessig at Kredittilsynet skal motta underretting om agentvirksomheters ønske om å etablere filial eller drive virksomhet i Norge. Det vises til de regler om notifikasjon til Kredittilsynet som gjelder for de utenlandske forsikringsselskap med hovedsete innen EØS. Det må være tilstrekkelig at Kredittilsynet har oversikt over de utenlandske forsikringsselskapene som vil drive virksomhet i Norge.

I tredje ledd foreslås å videreføre § 5 fjerde ledd i gjeldende forskrift som åpner for at forsikringsformidler med hovedsete utenfor EØS kan etablere filial her i riket. Det foreslås i annet punktum at det gis en regel om at loven gjelder så langt det passer for slike filialer. Det foreslås også at Kredittilsynet gis hjemmel til å fastsette utfyllende regler for etablering av filial for slike forsikringsformidlingsforetak.

Det foreslås i fjerde ledd at departementet kan gi nærmere regler om anvendelsen av de ovennevnte lovbestemmelser på utenlandske virksomheter. Dette begrunnes med at det på et senere tidspunkt kan være nødvendig å gi andre regler tilsvarende anvendelse for utenlandske aktører.

I femte ledd foreslås det en regel som i hovedtrekk svarer til § 14 annet ledd i forskrift 22. september 1995 nr 827 om forsikringstjenesteytelse og etablering av filial av forsikringsselskap med hovedsete innen EØS. Denne bestemmelse fastsetter at Kredittilsynet kan pålegge et forsikringsformidlingsselskap med hovedsete innen EØS å opphøre med forsikringsformidlingsvirksomhet her i riket, dersom selskapet har gjort seg skyldig i grov eller vedvarende overtredelse av sine plikter etter andre lover og forskrifter som gjelder her i riket. Det er en forutsetning at Kredittilsynet følger de prosedyrer som er satt i forsikringsdirektivene for tilsyn med forsikringsselskapers etterlevelse av de regler som de må følge i vertslandet. En tilsvarende prosedyre med samarbeid med vedkommende hjemlandsmyndighet vil være nødvendig her også.

Sette ledd er en videreføring av § 7 annet ledd i gjeldende forsikringsmeglingsforskrift.

Syvende ledd er en videreføring av § 25 tredje ledd annet punktum i gjeldende forsikringsmeglingsforskrift. Bestemmelsen gjelder alle utenlandske formidlere som driver virksomhet her i riket.

Til kapittel 9

Til 9–1

Det foreslås at departementet gis fullmakt til å fastsette nærmere regler om klageordning for forsikringsformidlere i forskrift.

Til § 9–2

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 7 i direktivet og viderefører forsikringsmeglerforskriften § 8 første ledd for forsikringsmeglere. De nærmere bestemmelsene om tilsynets virksomhet fremgår av lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel mv (tilsynsloven). Etter tilsynsloven § 3 skal Kredittilsynet se til at de til at de institusjoner de har tilsyn med virker på en hensiktsmessig og betryggende måte. Tilsynsloven § 4 gir adgang til å gi pålegg. Det foreslås i § 10–3 nr. 2 at kredittilsynsloven endres slik at forsikringsformidling inngår i den oppregningen av de institusjoner som Kredittilsynet har tilsyn med. Når det gjelder agentvirksomhet, er det forsikringsselskapene i henhold til kapittel 7 som er ansvarlige for at agenten oppfyller kravet til egnethet og påtar seg ansvaret for å dekke erstatningsansvar eller krever at agentvirksomheten tegner forsikring og registrerer sine agenter. Det må derfor kunne antas at tilsynsoppgavene her dels vil kunne ivaretas gjennom en form for dokumentbasert kontroll og dels ved at Kredittilsynet under inspeksjon i forsikringsselskapene etterprøver hvordan ansvar for agentenes virksomhet er fulgt opp.

Til § 9–3

Bestemmelsen gir regler om tilbakekall av tillatelse og sletting av registrering dersom kravene som er gitt i loven eller i medhold av loven ikke er oppfylt.

Til § 9–4

Bestemmelsen gir regler for tilbakekall av tillatelse og sletting av registrering som sanksjon ved regelbrudd. Avgjørende for grensdragningen mellom tilbakekall og sletting av registrering etter bestemmelsen i § 9–3 og i § 9–4 er formålet med bestemmelsene om rettighetstap. Dersom dette er å påføre foretaket et onde som en reaksjon mot overtredelsen, er vedtaket en sanksjon, jf. § 9–4.

Omvendt vil et tilbakekall ikke være en sanksjon hvis formålet er å hindre at en person eller foretak fortsetter å drive en virksomhet han ikke er kvalifisert for, jf. § 9–3.

Til § 9–5

Det antas at regler om Kredittilsynets adgang til å gi administrative sanksjoner for brudd på lovgivningen bør suppleres med bestemmelser om straffesanksjoner. Dette kan bidra til disiplin med hensyn til den regulering av som gjelder for forsikringsformidling. Det er i bestemmelsen henvist til de paragrafene som skal være straffesanksjoner ved overtredelse. Når det gjelder overtredelse av § 5–2 beror det på en vurdering av om bruddene på bestemmelsen er grove eller gjentatt.

Til kapittel 10*Til § 10–1*

Det foreslås i første ledd at loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Gjennomføringsfristen i direktivet er 15. januar 2005. Med den nye loven oppheves gjeldende forskrift om forsikringsmegling.

Til § 10–2

Bestemmelsen skal gjennomføre artikkel 5 i direktivet om forsikringsmegling. Artikkelen anfører at medlemsstatene kan bestemme at de personer som utøvde forsikringsmegling før 1. september 2000 og var oppført i et register, og som hadde et opplærings- og erfaringsnivå tilsvarende det som kreves ved dette direktiv, automatisk skal oppføres i registeret som skal utarbeides. I dag er det bare forsik-

ringsmeglerforetak og daglig leder som er registrert i et register. Dette medfører at ansatte forsikringsmeglere og de eller den i ledelsen som er ansvarlig for forsikringsmegling, må godtgjøre overfor Kredittilsynet at de oppfyller kravene i loven her.

Annet ledd gir departementet hjemmel til å fastsette øvrige overgangsregler. Dette kan særlig være aktuelt i forhold til de kvalifikasjonskravene som lovutkastet oppstiller.

Til § 10–3

Bestemmelsen angir de nødvendige endringer som må gjøres i andre lover i forbindelse med fastsettelsen av denne loven. Når det gjelder kredittilsynsloven § 9 om utlikning av tilsynsutgiftene, foreslås det at forsikringsformidlingsvirksomhet inngår i den gruppen der fordelingen skjer etter regler som fastsettes av departementet.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om forsikringsformidling.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om forsikringsformidling i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til lov om forsikringsformidling

Kapittel 1. Anvendelsesområde og definisjoner

§ 1-1 Anvendelsesområde

Denne loven gjelder formidling av direkte forsikring og gjenforsikring.

Loven gjelder ikke:

1. virksomhet som utøves av et forsikringsselskap eller av en ansatt i et forsikringsselskap som handler på forsikringsselskapets ansvar.
2. virksomhet som består i å gi opplysninger ved enkelte anledninger som ledd i annen yrkesvirksomhet, dersom formålet med denne virksomheten ikke er å bistå kunden med inngåelse eller gjennomføring av en forsikringsavtale.
3. virksomhet som kun formidler generell informasjon om forsikringsprodukter eller skaper kontakt til forsikringsselskaper, dersom formålet med denne virksomheten ikke er å bistå kunden med inngåelse eller gjennomføring av en forsikringsavtale.
4. ervervsmessig virksomhet som ivaretar administrasjonen av et forsikringsselskaps skadebehandling, eller taksering og sakkyndig vurdering av skader.

Loven gjelder heller ikke formidling av forsikringsavtaler dersom følgende vilkår er oppfylt:

1. forsikringsavtalen krever bare kunnskap om den forsikringsdekningen som tilbys,
2. forsikringsavtalen er ikke en livsforsikringsavtale,
3. forsikringsavtalen omfatter ikke ansvarsforsikring,
4. forsikringsformidling er ikke formidlerens yrkesmessige hovedvirksomhet,
5. forsikringen utgjør et supplement til vare eller tjeneste levert av formidleren, og dekker:
 - i. risikoen for funksjonssvikt, tap av eller skade på varen, eller
 - ii. skade på eller tap av bagasje og andre risikoer i forbindelse med en reise bestilt av formidleren, selv om forsikringen omfatter livs- eller ansvarsforsikring, forutsatt at livs- eller ansvarsforsikringen er underordnet hoveddekningen for risikoene knyttet til reisen,
6. det årlige premiebeløpet ikke overstiger et beløp som svarer til 500 euro, og forsikringsavtalens totale gyldighetstid, herunder eventuelle forlengelser, ikke overstiger fem år.

For forsikringsformidlere som er registrert i annen stat i EØS gjelder § 8-2 første, annet, tredje og fjerde ledd.

Kredittilsynet avgjør i tvilstilfelle om en virksomhet driver forsikringsformidling.

§ 1-2 Definisjoner

I denne loven betyr:

1. forsikringsformidling: ervervsmessig virksomhet som består i å legge fram, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av forsikringsavtaler, eller å inngå slike avtaler, eller å bistå ved forvaltningen og gjennomføringen av slike avtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle
2. forsikringsmegling: forsikringsformidlingsvirksomhet som består i å gi kunden råd ut fra en analyse av et så stort antall av de på markedet disponible forsikringsløsninger som mulig, eller virksomhet som består i å presentere kunden for forsikringsløsninger fra et eller flere forsikringsselskaper, uten at det er inngått uttrykkelig avtale med forsikringsselskapene om dette
3. gjenforsikringsmegling: forsikringsformidlingsvirksomhet som består i å gi et forsikringsselskap råd i forbindelse med inngåelse av gjenforsikringsavtaler ut fra en analyse av et så stort antall av de på markedet disponible forsikringsløsninger som mulig, eller virksomhet som består i å presentere forsikringsselskapet for forsikringsløsninger fra et eller flere gjenforsikringsselskaper, uten at det er inngått uttrykkelig avtale med gjenforsikringsselskapene om dette
4. forsikringsagentvirksomhet: forsikringsformidlingsvirksomhet som består i å tilby forsikringsprodukter for og på vegne av et eller flere forsikringsselskap.

Kapittel 2. Tillatelse til å drive forsikringsmeglingsvirksomhet

§ 2-1. Tillatelse fra Kredittilsynet

Forsikringsmeglingsvirksomhet kan ikke drives uten tillatelse fra Kredittilsynet.

Søknad om tillatelse skal inneholde opplysninger av betydning for vurderingen av om tillatelse skal gis, herunder minst:

1. dokumentasjon for at foretaket oppfyller kravene i § 2–2,
2. en beskrivelse av hvilke forsikringsklasser/ risikoeer forsikringsmeglerforetaket vil megle her i riket.

Virksomheten kan igangsettes når vilkårene for tillatelsen er oppfylt og forsikringsmeglingsforetaket har mottatt bekreftelse fra Kredittilsynet.

Kredittilsynet skal registrere foretaket og den eller de i ledelsen som er ansvarlig for forsikringsmeglingsvirksomheten.

§ 2–2 Vilkår for tillatelse til å drive forsikringsmeglingsforetak

Tillatelse til å drive forsikringsmeglingsvirksomhet kan gis til foretak som oppfyller følgende vilkår:

1. Foretaket må være organisert som aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlig selskap, kommandittselskap eller enkeltpersonforetak
2. Foretaket må ikke være under konkursbehandling eller gjeldsforhandling
3. Foretaket må oppfylle kravene til forsikring i kapittel 4
4. Den eller de i ledelsen som er ansvarlig for forsikringsmeglingsvirksomheten må oppfylle kravene i §§ 3–1 og 3–3.

Kapittel 3. Krav til egnethet for forsikringsmeglere og ledelsen i forsikringsmeglingsforetak

§ 3–1. Kvalifikasjonskrav for ledelsen

Daglig leder og eventuell annen person som faktisk leder forsikringsmeglingsvirksomheten skal ha generell kunnskap om forsikringsmegling.

Kredittilsynet kan gi nærmere regler om hvilke krav til generell kunnskap daglig leder og eventuell annen person som faktisk leder forsikringsmeglingsvirksomheten, må oppfylle.

§ 3–2 Kvalifikasjonskrav for forsikringsmeglere

Forsikringsmeglere skal til enhver tid ha den kunnskap og kompetanse som er nødvendig i forhold til forsikringsmeglingsforetakets virksomhet.

En forsikringsmegler skal anses for å ha den nødvendige kunnskap og kompetanse når vedkommende:

1. er autorisert forsikringsmegler i medhold av bestemmelser om autorisasjon av forsikringsmeglere fra bransjeorganisasjon eller utdanningsinstitusjon godkjent av Kredittilsynet,
2. har en tilfredsstillende utdanning og minst tre års praksis fra forsikring som er relevant for forsikringsmeglingsforetakets virksomhet, eller

3. har relevant praksis fra fem sammenhengende år i et forsikringsmeglingsforetak eller i et forsikringsselskap.

Opparbeidet praksis i henhold til annet ledd må ikke være avsluttet mer enn fem år før søknaden om tillatelse er fremsatt.

Kredittilsynet kan gi nærmere regler om hvilke krav til kunnskap og kompetanse forsikringsmeglere må oppfylle.

§ 3–3 Krav til hederlig vandel for ledelsen og forsikringsmeglere

Daglig leder og eventuell annen person som faktisk leder forsikringsmeglingsvirksomheten og forsikringsmegler skal ha hederlig vandel og ikke være under konkursbehandling, konkursskarantene eller gjeldsforhandling.

Tillatelse skal i alle tilfeller nektes dersom personer som er omfattet av første ledd:

1. er dømt for et straffbart forhold og det utviste forhold gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte, eller
2. i stilling eller ved utøvelsen av andre verv har utvist en slik atferd at det er grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte.

De personer som er omfattet av første ledd skal i søknaden om tillatelse fremlegge utdrag av strafferregisteret og bekreftelse fra Brønnøysundregistrene for at vedkommende ikke er under konkursbehandling, konkursskarantene eller gjeldsforhandling.

Kapittel 4. Forsikring for forsikringsmeglingsforetak

§ 4–1 Forsikringsmeglingsforetakets plikt til å sørge for forsikring

Forsikringsmeglingsforetaket skal før virksomheten igangsettes, og så lenge meglingsvirksomheten utøves, sørge for å ha forsikringer i samsvar med bestemmelsene i dette kapitlet.

Forsikringen må tegnes i et selskap som har hovedsete i, er gitt tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet i og er underlagt myndighetstilsyn i en EØS-stat.

Gyldig forsikringsbevis skal sendes Kredittilsynet hvert år.

§ 4–2 Hva forsikringene skal dekke

Forsikringsmeglingsforetakets ansvar overfor oppdragsgiver eller andre som utleder sin rett fra oppdragsgiver grunnet yrkesmessig uaktsomhet skal til enhver tid være dekket av en ansvarsforsikring.

Dersom forsikringsmeglingsforetaket behandler klientmidler skal de i tillegg til forsikring som nevnt i første ledd ha en forsikring som dekker underslag av klientmidler begått av ansatte eller andre som utfører arbeid, oppdrag eller tillitsverv for forsikringsmeglingsforetaket.

§ 4–3 *Fremsettelse av krav*

Forsikringsselskapet som forsikringsmeglingsforetaket har når skadelidte fremsetter krav om erstatning, er ansvarlig overfor skadelidte.

Et erstatningskrav anses for fremsatt på det tidligste av følgende tidspunkter:

1. det tidspunktet forsikringsmeglingsforetaket eller dets forsikringsselskap første gang mottok melding om tapet med krav om erstatning, eller
2. det tidspunktet forsikringsmeglingsforetaket eller dets forsikringsselskap første gang mottok skriftlig melding fra skadelidte vedrørende omstendigheter som kan ventes å føre til at et erstatningskrav blir reist mot sikrede. Dette gjelder også melding fra sikrede til forsikringsselskapet.

§ 4–4 *Ansvarsforsikringens størrelse*

Minstekrav til beløpsmessig omfang av forsikringsdekning som angitt i § 4–2 første ledd settes i forskrift fastsatt av departementet. Det kan i forskriften fastsettes ulike minimumsbeløp for små og store forsikringsmeglingsforetak.

Forsikringen som skal dekke underslag av klientmidler må minst dekke 75 prosent av innestående beløp på klientkontoen ved utløpet av siste kvartal. Kredittilsynet kan i enkelttilfeller bestemme at det skal stilles krav om høyere dekning.

§ 4–5 *Nærmere krav til forsikringene*

Skadelidte kan kreve dekning direkte fra forsikringsselskapet uten først å ha rettet krav mot forsikringsmeglingsforetaket.

Forsikringsselskapet kan ikke gjøre gjeldende andre innsigelser overfor skadelidte enn de innsigelser forsikringsmeglerforetaket selv har i forholdet til skadelidte.

Oppsigelse av forsikringene eller bortfall av forsikringene på annen måte er ikke virksom i forhold til skadelidte før en måned etter at Kredittilsynet har mottatt melding om bortfallet. Stilles ny forsikring før utløpet av denne perioden, blir bortfallet av forsikringen virksomt fra det tidspunktet ny forsikring er stilt.

Ansvarsforsikringen skal dekke krav som fremsettes mot sikrede i en periode på fem år etter opphør av virksomheten.

Lov av 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler

§ 7–5 skal gjelde når ikke annet følger av loven her. Forsikringsavtaleloven § 7–7 jf. § 7–6 gjelder så langt den passer.

Kapittel 5. Generelle krav til meglingsvirksomheten

§ 5–1 *Klientkonto*

Klientmidler skal straks plasseres på klientkonto i bank atskilt fra forsikringsmeglingsforetakets egne midler. Meglingsforetaket skal opplyse banken om at midlene på kontoen tilhører klienter.

§ 5–2 *Regler for god meglerskikk mv.*

Et forsikringsmeglingsforetak skal drive virksomheten i henhold til god meglerskikk. Forsikringsmeglingsforetaket må ikke opptre på en måte som er egnet til å skape tvil om dets stilling som uavhengig mellomledd. Forsikringsmeglingsforetaket skal sørge for den dokumentasjon som er nødvendig for at en forsikringsavtale skal komme i stand.

Forsikringsmeglerforetaket skal utvise tilbørlig aktsomhet ved valg av forsikringsgiver og fraråde oppdragsgiveren å bruke forsikringsgivere hvis evne til å oppfylle pliktene under forsikringer kan trekkes i tvil eller er ukjent.

Forsikringsmeglingsforetaket kan ikke gjennom avtaler med forsikringsselskap eller på annen måte innrette seg slik at det kan påvirke forsikringsmeglerforetakets uavhengighet som megler.

§ 5–3 *Hvilke forsikringsselskap*

forsikringsmeglingsforetaket kan megle til mv.

Forsikring kan bare megles til forsikringsselskap med hovedsete i EØS-stat og til norsk filial av utenlandsk forsikringsselskap med konsesjon etter forsikringsvirksomhetsloven § 12–1. Lovpliktige skadeforsikringer kan bare megles til forsikringsselskap som oppfyller de krav som gjelder etter den særlige reguleringen av slike forsikringer.

Skadeforsikring i næringsvirksomhet kan likevel megles til skadeforsikringsselskap med hovedsete i stat utenfor EØS dersom forsikringen ikke gjelder:

1. lovpliktig yrkesskadeforsikring
2. lovpliktig ansvarsforsikring for motorkjøretøy
3. lovpliktig ansvarsforsikring som gjelder erstatningsansvar for skade voldt ved atomskade eller av legemidler.

Skadeforsikring i næringsvirksomhet betyr:

- 1:
 - a) sjø- og transportforsikring
 - b) luftfartsforsikring
 - c) forsikring knyttet til undersøkelser etter, utnyttning, lagring eller rørtransport av under-sjøiske naturforekomster

- d) kreditt eller kausjon når forsikringstaker utøver handels- eller industrivirksomhet eller et fritt yrke, og avtalen gjelder for virksomheten
- 2:
- a) forsikring tegnet av foretak med ansatte som tilsværer minst 10 årsverk
- b) forsikring tegnet av foretak med en årsomsetning på minst 50 mill. kroner.

§ 5-4 Informasjon fra forsikringsmegleren

I forbindelse med inngåelse av en forsikringsavtale og ved endring eller fornyelse av avtalen, skal en forsikringsmegler minst gi kunden informasjon som fastsatt i forskrift av departementet.

§ 5-5 Informasjonsvilkår

All informasjon til kunder i henhold til § 5-4 skal gis:

1. på papir eller et annet varig medium som er disponibelt og tilgjengelig for kunden
2. på en tydelig og nøyaktig måte som er forståelig for kunden
3. på et offisielt språk i den medlemsstaten der forpliktelsen består, jf. lov 27. november 1992 nr.111 om lovvalg i forsikring § 2 nr. 1 og § 9, eller på et annet språk som partene er enige om.

Informasjon som nevnt i § 5-4 kan gis muntlig når kunden ber om det, eller når umiddelbar dekning er nødvendig. I så fall skal den umiddelbart etter inngåelsen av forsikringsavtalen bekreftes i samsvar med første ledd.

§ 5-6 Opplysningsplikt overfor Norsk Naturskadepool

Forsikringsmeglingsforetaket skal ved utføringen av megleroppdraget opplyse Norsk Naturskadepool om brannskadeforsikring på ting her i riket som megles til forsikringsselskap som ikke er medlem av Norsk Naturskadepool.

§ 5-7 Opplysningsplikt overfor Kredittilsynet

Forsikringsmeglingsforetaket skal årlig opplyse Kredittilsynet om fordelingen på de forskjellige forsikringsselskapene av de forsikringer forsikringsmeglingsforetaket eller filialen har meglet i løpet av siste regnskapsår her i riket. Kredittilsynet fastsetter nærmere bestemmelser om meldingens innhold og fristen for når meldingen skal være sendt Kredittilsynet.

Forsikringsmeglingsforetaket plikter på anmodning fra Kredittilsynet når som helst å gi de opplysninger om virksomheten som Kredittilsynet behøver for å føre tilsyn i samsvar med bestemmelsene i loven her.

Kapittel 6. **Gjenforsikringsmeglingsvirksomhet**

§ 6-1 Gjenforsikringsmeglingsvirksomhet

For utøvelse av gjenforsikringsmeglingsvirksomhet får reglene i kapittel 2, 3, 4, 8, 9, 10 og §§ 5-1 til 5-3 og § 5-7 tilsvarende anvendelse.

Kredittilsynet kan fastsette særlige regler eller unntak fra første ledd under hensyn de særlige forhold som gjelder for gjenforsikringsmeglere.

Kapittel 7. Forsikringsagentvirksomhet

§ 7-1 Registrering

Når et forsikringsselskap inngår en avtale med et forsikringsagentforetak om formidling av selskaps produkter, skal forsikringsselskapet registrere forsikringsagentforetaket, daglig leder og eventuelt annen person som faktisk leder forsikringsagentvirksomheten i et offentlig tilgjengelig register. Forsikringsagenten handler fullt og helt på forsikringsselskapets ansvar for de produktene som formidles.

Ved registrering av forsikringsagentforetaket gis forsikringsagentforetaket fullmakt til å formidle forsikringsselskapets produkter.

Forsikringsagentforetaket kan ikke gi fullmakten videre til en underagent uten at de krav som er stilt i §§ 7-2, 7-3 og 7-6 jf. § 7-11 er oppfylt for underagentvirksomheten.

Departementet kan fastsette nærmere regler om føring av registre.

§ 7-2 Egnethet

Før et forsikringsselskap inngår avtale med en forsikringsagentvirksomhet skal forsikringsagentvirksomheten overfor forsikringsselskapet godtgjøre at:

1. daglig leder og eventuell annen person som faktisk leder forsikringsagentvirksomheten har generell kunnskap om virksomheten
2. forsikringsagentene oppfyller kravene i § 7-3
3. de personer som er omfattet nr. 1 og 2 har hederlig vandel og ikke er under konkursbehandling, konkursskarantene eller gjeldsforhandling. Registrering skal i alle tilfeller nektes hvis personer som er omfattet av nr. 1 og 2:
 1. er dømt for et straffbart forhold hvor det utviste forhold gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte, eller
 2. ved utøvelsen av arbeid, oppdrag eller tillitsverv har utvist en slik atferd at det er grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte.

Personer som er omfattet av første ledd nr. 1 og 2 skal før registrering fremlegge for forsikringsselskapet utdrag av strafferegisteret og bekreftelse fra Brønnøysundregistrene for at vedkommende ikke er under konkursbehandling, eller underlagt konkurskarantene.

Forsikringsselskapet plikter på anmodning fra Kredittilsynet når som helst å gi opplysninger som viser hvordan kravene i første ledd oppfylles. Kredittilsynet kan gi nærmere regler om hvilke krav til generell kunnskap som ledelsen må oppfylle.

§ 7-3 Kvalifikasjonskrav for forsikringsagenter

Forsikringsagenter skal til enhver tid ha den kunnskap og kompetanse som er nødvendig i forhold til den virksomhet som drives.

En agent skal anses for å ha den nødvendige kunnskap og kompetanse når vedkommende:

1. er autorisert forsikringsrådgiver i medhold av bestemmelser om autorisasjon av forsikringsrådgivere fra bransjeorganisasjon eller utdannelsesinstitusjon godkjent av Kredittilsynet,
2. har en tilfredsstillende utdanning og minst ett års praksis fra forsikring som er relevant for agentforetakets virksomhet, eller
3. har relevant praksis fra tre sammenhengende år i en forsikringsagentvirksomhet eller i et forsikringsselskap.

Opparbeidet praksis i henhold til annet ledd må ikke være avsluttet mer enn fem år før registrering av forsikringsagentvirksomheten.

Kredittilsynet kan fastsette nærmere regler om hvilken kunnskap og kompetanse forsikringsagenten skal besitte, herunder om formidling av forsikringsprodukter som krever liten kompetanse.

§ 7-4 Nektelse av registrering

Registrering skal nektes dersom kravene i §§ 7-2 og 7-3 ikke er oppfylt.

§ 7-5 Forsikringer

Agentvirksomheten må tegne forsikring etter reglene i loven kapittel 4, med mindre forsikringsselskapet i avtalen med agenten har påtatt seg å dekke dette erstatningsansvaret.

Skadelidte kan kreve dekning direkte fra forsikringsselskapet uten først å ha rettet krav mot forsikringsagentforetaket.

§ 7-6 Klientkonto

Forsikringsagentvirksomhet som krever inn premier eller beløp fra kunden skal ha klientkonto. Klientmidler skal straks plasseres på klientkonto i bank atskilt fra forsikringsagentvirksomhetens egne midler. Forsikringsagentvirksomheten skal opp-

lyse banken om at midlene på kontoen tilhører klienter.

§ 7-7 Hvilke forsikringsselskap forsikringsagenten kan formidle forsikringer for mv. Informasjon til kunden

Bestemmelsene i §§ 5-3 til 5-5 gjelder tilsvarende for forsikringsagentvirksomhet.

§ 7-8 Opplysningsplikt overfor Kredittilsynet

Forsikringsagentvirksomheten plikter på anmodning fra Kredittilsynet når som helst å redegjøre for de rutiner som forsikringsagentvirksomheten anvender til oppfyllelse av kravene som nevnt i dette kapitlet.

§ 7-9 Aksessorisk agentvirksomhet

Kredittilsynet kan fastsette særlige regler eller unntak fra reglene i dette kapitlet under hensyn til de særlige forhold som gjelder for agenter som utøver forsikringsformidling i tillegg til sin yrkesmessige hovedvirksomhet.

§ 7-10 Forsikringsagentvirksomhet som representerer forsikringsselskap med hovedsete i andre land

Forsikringsagentvirksomhet som har avtale om formidling med et eller flere utenlandske forsikringsselskap skal registreres etter reglene i dette kapitlet. Dette gjelder likevel ikke hvis agentvirksomheten har avtale med et forsikringsselskap som har hovedsete i en EØS-stat og er registrert i forsikringsselskapets hjemland etter de regler om registrering som er fastsatt der. For agentvirksomheter som registreres i Kredittilsynet gjelder bestemmelsene i dette kapittel tilsvarende.

Kapittel 8. Filialetablering og grenseoverskridende virksomhet

§ 8-1 Norske forsikringsformidlers virksomhet i utlandet

Den som ønsker å utøve forsikringsformidling i en annen stat, herunder gjennom utenlandsk daterselskap, skal gi Kredittilsynet melding om dette. Kredittilsynet skal gi nærmere regler om hva meldingen skal inneholde.

Meldingen om å utøve forsikringsformidlingsvirksomhet i en annen EØS-stat, skal minst inneholde opplysninger om:

1. hvilken stat filialen ønskes etablert i og filialens adresse, eller
2. i hvilken stat grenseoverskridende virksomhet ønskes påbegynt.

Senest en måned etter mottakelsen av melding

som nevnt i forrige ledd skal Kredittilsynet underrette tilsynsmyndigheten i vertsstaten om forsikringsformidlerens intensjon når vedkommende myndighet ønsker slik underretning. Forsikringsformidler skal samtidig underrettes om oversendelsen. Forsikringsformidleren kan starte sin virksomhet én måned etter den dato vedkommende ble underrettet av Kredittilsynet. Forsikringsformidler kan starte sin virksomhet umiddelbart dersom vertsstaten ikke ønsker å bli underrettet om forsikringsformidlers intensjon.

Forsikringsformidler har plikt til å gi melding til Kredittilsynet om endringer i de forhold som er meldepliktige.

Kredittilsynet kan forby formidling av forsikringer til forsikringsselskap med hovedsete i stat utenfor EØS med vilkår eller premier som Kredittilsynet finner å være ubetryggende eller urimelige. Tilsvarende gjelder for formidling av forsikringer til forsikringsselskap med hovedsete i annen stat i EØS dersom Kredittilsynet finner at vilkår og premier er urimelige.

§ 8–2 Utenlandske forsikringsformidlers virksomhet i Norge

Forsikringsmeglere som er registrert i en annen EØS-stat kan starte virksomhet her i riket gjennom en filial eller som grenseoverskridende virksomhet en måned etter at Kredittilsynet har mottatt melding fra tilsynsmyndigheten i selskapets hjemland om den planlagte virksomheten. Bestemmelsene i lovens §§ 5–2, 5–3, 5–4, 5–6 og 5–7 annet ledd gjelder for slik forsikringsmeglervirksomhet. Departementet kan gi nærmere regler om anvendelsen av nevnte lovbestemmelser på utenlandske virksomheter og kan gjøre unntak fra bestemmelsene dersom en forsikringsmegler er underlagt tilsvarende bestemmelser i henhold til hjemlandets lovgivning.

Forsikringsagentvirksomhet som er registrert i annen EØS-stat kan begynne sin virksomhet her i riket når de har gitt melding til vedkommende myndighet i hjemlandet.

Utenlandsk forsikringsformidlerforetak med hovedsete utenfor EØS kan etter særskilt tillatelse fra Kredittilsynet etablere filial her i riket. Bestemmelsene i loven her gjelder så langt de passer. Kredittilsynet kan fastsette utfyllende regler for etablering av filial her i riket av forsikringsformidler som er meddelt tillatelse eller registrert i en stat utenfor EØS.

Kredittilsynet kan, etter å ha fremlagt saken for vedkommende myndighet i den stat forsikringsformidler er registrert, pålegge forsikringsformidler å opphøre med virksomhet her i riket, dersom forsik-

ringsformidler har gjort seg skyldig i grov eller vedvarende overtredelse av sine plikter etter denne lov eller andre lover og forskrifter som gjelder her i riket.

Kredittilsynet kan kreve at meldingen med bilag skal være oversatt til norsk av godkjent translator.

Bestemmelsene om opplysningsplikt i kredittilsynsloven gjelder for utenlandsk foretak som driver virksomhet her i riket i henhold til bestemmelsene i loven her.

Kapittel 9. Klage, tilsyn, tilbakekall av tillatelse, sanksjoner mv.

§ 9–1 Klage

Dersom det oppstår tvist mellom oppdragsgiver og forsikringsformidler, kan hver av partene kreve å få behandlet denne av kompetent organ som fastsatt i forskrift av departementet. Så lenge tvisten er til behandling i organet, kan ingen av partene bringe tvisten inn for domstolene. En sak som er realitetsbehandlet av organet, kan bringes direkte inn for domstolene.

§ 9–2 Tilsyn

Kredittilsynet skal føre tilsyn med forsikringsformidling i samsvar med reglene i loven her og kredittilsynsloven.

§ 9–3 Tilbakekall av tillatelse og sletting av registrering

Kredittilsynet kan kalle tilbake tillatelse som forsikringsmeglingsforetak dersom kravene i eller i medhold av loven her ikke lenger er oppfylt.

Kredittilsynet kan gi forsikringsselskap pålegg om å slette registrering av agentvirksomhet dersom kravene i eller i medhold av loven her ikke lenger er oppfylt.

§ 9–4 Administrativt rettighetstap

Kredittilsynet kan frata forsikringsmeglingsforetaket tillatelsen dersom en forsikringsmegler eller forsikringsmeglingsforetaket grovt eller gjentatte ganger har overtrådt sine plikter etter lov eller forskrifter.

Kredittilsynet kan gi forsikringsselskap pålegg om å slette registrering av agentvirksomhet dersom en forsikringsagent eller forsikringsagentvirksomheten grovt eller gjentatte ganger har overtrådt sine plikter etter lov eller forskrifter.

Vedtak etter denne bestemmelse kan gjelde en tidsbegrenset periode.

§ 9–5 Straffeansvar

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne lovs §§ 2–1, 4–1, 5–1, 5–3, 5–4, 5–6, 5–7 annet ledd, 7–1, 7–5, 7–6, 8–1 første ledd og 8–2 tredje ledd med tilhørende forskrifter, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år. På samme måte straffes overtredelse av §7–7, jf. §§ 5–3 og 5–4.

Grove eller gjentatte brudd på god megler-skikk, jf. § 5–2, straffes på samme måte.

Medvirkning straffes på samme måte.

Kapittel 10. Ikrafttredelse og overgangsregler**§ 10–1 Ikrafttredelse**

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til forskjellig tid.

§ 10–2 Overgangsregler

Forsikringsmeglingsforetak som meglet forsikring før 1. september 2000, og var oppført i Kredittilsynets register, oppføres automatisk i nytt register i Kredittilsynet.

Departementet kan fastsette øvrige overgangsregler.

§ 10–3 Endring i andre lover

Fra den tiden loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov om endring i lov av 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel m.v. (kredittilsynsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd nr. 16 skal lyde:

16. Forsikringsformidlingsvirksomhet,

Nåværende nr. 16 blir ny nr. 17.

§ 9 annet ledd, femte og sjette punktum skal lyde:

Fordelingen innen de grupper som omfattes av § 1 første ledd nr. 5, 7, 9, 10, 11, 13, 14 og 16 skjer etter regler som fastsettes av departementet. Når tilsynet følger av § 1 annet ledd eller annen særskilt lovhjemmel, jf § 1 første ledd *nr. 17*, skjer fordelingen innen den enkelte gruppe etter regler som fastsettes av departementet.

2. I lov av 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet oppheves § 2–4 annet ledd.